

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Možnosti a postupy Policie České republiky při řešení
trestné činnosti v souvislosti s migrační krizí**

**Possibilities and Procedures of the Police of the Czech Republic
in Solving the Crimes Related to Migration Crisis**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování – kombinovaná forma studia
Vedoucí práce: Mgr. Václav Hes

Martin Kraus

Kladno, srpen 2017

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2016/2017

Z a d á n í d i p l o m o v é p r á c e

Student: **Bc. Martin Kraus**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Možnosti a postupy Policie České republiky při řešení trestné činnosti v souvislosti s migrační krizí**
Téma anglicky: Possibilities and procedures of the Police of the Czech Republic in solving the crimes related to migration crisis

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Předmětem diplomové práce bude zhodnocení příčin současných trendů lidské migrace s historickým exkurzem, opatření přijatá Policií České republiky při jejím řešení v souvislosti s trestnou činností páchanou migranty, která může přerůst v trestnou činnost vyvolávající mimořádné a krizové situace na území České republiky a navržení určitých opatření vedoucích ke zlepšení situace. V teoretické části bude zhodnocen současný stav dané problematiky, možnosti řešení a připravenost Policie České republiky na řešení této situace z pohledu trestního práva. V praktické části práce bude analyzován současný přístup k trestné činnosti páchané migranty prostřednictvím SWOT analýzy a na základě výsledků budou navržena opatření k jeho zlepšení. Výsledkem práce bude návrh úpravy postupů a doporučení pro praxi ke zvýšení efektivity činnosti Policie České republiky ve vztahu k stávající a očekávané migrační vlně.

Seznam odborné literatury:

- [1] KING, Russell, Atlas lidské migrace, ed. 1., Praha: Mladá fronta, 2008, 449 s., ISBN 978-80-204-1706-0
- [2] DRBOHLAV, Dušan, Migrace a (i)migranti v Česku, ed. 1., Praha: Slon, 2011, 208 s., ISBN 978-80-7419-039-1
- [3] SCHUEFTAN, Dan, Je to váš konec, ed. 1., 2015, Reflex, ISSN 0862-6634

Vedoucí: Mgr. Václav Hes

Zadání platné do: 20.08.2018

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

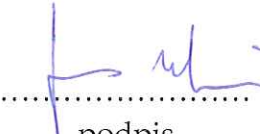
V Kladně dne 20.01.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „Možnosti a postupy Policie České republiky při řešení trestné činnosti v souvislosti s migrační krizí“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 15. 8. 2017

.....
podpis

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval Mgr. Václavu Hesovi za profesionální přístup a trpělivost, kterou společně s cennými radami a konstruktivními připomínkami, přispěl ke zpracování této diplomové práce.

Abstrakt

Diplomová práce na téma „Možnosti a postupy Policie České republiky při řešení trestné činnosti v souvislosti s migrační krizí“, se zabývá problematikou protiprávního jednání migrujících osob, které vstupují a pobývají na území České republiky, kdy cílem je po seznámení se s problematikou migrace a historickým exkurzem k jejím příčinám spojeným se současnou problematikou islámu, popsat současný stav přístupu k potírání protiprávního jednání páchaného migranty a najít funkční východiska. Teoretická část je zaměřena na objasnění konkrétních pojmů, které jsou nezbytné pro zpracování této práce, zhodnocení současného stavu při kterém se zaměřuji na trestnou činnost páchanou migranty v souvislosti se vstupem na území ČR, jejich pobytem a nelegálními aktivitami, až po sofistikovanou trestnou činnost, a způsobem, jakým je tato problematika v současné době Policií České republiky postihována nejen z pohledu trestního práva, ale i práva přestupkového, což je nezbytné pro výsledek této práce. V následné praktické části, jsou vyhodnoceny prostřednictvím SWOT analýzy nedostatky, které jsem při řešení této problematiky shledal jako zásadní k jejich řešení, a které byly pro přehlednost rozděleny do problematik personální a technické, a problematiky legislativní. Na základě výsledků plynoucích ze SWOT analýzy, byly vyvozeny závěry pro zlepšení praxe, které by měly v případě vyhlášení krizového stavu „Migrační vlna velkého rozsahu“, usnadnit policejním složkám jejich represivní řešení a postih. Výsledkem práce, který je vyjádřen v diskuzi, je pak zdůvodněné doporučení pro policejní praxi, směřující k posílení a zvýšení efektivity činnosti Policie České republiky ve vztahu k stávající a očekávané migrační vlně.

Klíčová slova

Migrant; migrace; migrační vlna; legální; nelegální; trestní zákoník.

Abstract

Diploma thesis on the topic of "Options, and procedures of the Police of the Czech Republic to address crime in connection with migration crisis", deals with the infringement of migrants entering and residing on the territory of the Czech Republic, after consulting with the migration and historical excursion to its causes associated with the current issue of Islam, to describe the current state of access to combat infringement against migrants and to find the way out. The theoretical part is designed to clarify the specific terms that are necessary for the processing of the current situation, in which I'm focusing on migrants crime perpetrated in connection with the entry into force of the Czech Republic, and illegal activities, to sophisticated criminal activities and the way in which it is currently of the Police of the Czech Republic punished under criminal law, but also those of magistrates, which is necessary for this work. In the practical with the current approach, expressed in theoretical, are evaluated through a SWOT analysis, which I found in this issue as fundamental to, and for the sake of clarity, divided into staff and technical issues, and legislative. On the basis of the results of the SWOT analysis, the conclusions for improving practice, which should, in the event of a crisis "Migration a large scale" to facilitate their repressive police forces and penalties. The work that is expressed in the discussion is then justified recommendations for police work, to strengthen and increase the efficiency of activities of the Police of the Czech Republic in relation to existing and expected migration wave.

Keywords

Migrant; migration; wave of migration; legal; illegal; criminal code.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Současný stav	122
2.1	Migrant.....	122
2.2	Migrace.....	122
2.3	Exkurz do historie migrace	133
2.4	Co současnou migraci spojuje	16
2.5	Nelegální migrace a integrace.....	16
2.6	Právo a kulturní konflikt	18
2.7	Xenofobie a (ne)integrovatelnost.....	20
2.8	Radikalizace a islámský radikalismus.....	24
2.9	Krizové řízení a migrační vlna velkého rozsahu	24
2.10	Migrační vlna jako krizová situace na území ČR.....	26
2.10.1	Postup při krizovém stavu MVVR.....	27
2.10.2	Příčiny vzniku migrační vlny velkého rozsahu	29
2.11	Vývoj krizové situace MVVR a její dopady.....	30
2.11.1	Právní rámec a základ řešení MVVR jako krizové situace	31
2.11.2	Ochrana vnitřních hranic.....	32
2.11.3	Plán společného postupu.....	35
2.12	Potírání nelegálních ekonomických aktivit migrantů	37
2.13	Současný legislativní vývoj	39
2.14	Vymezení přestupku a trestného činu	40
2.15	Skutková podstata TČ a speciální subjekt TČ.....	41
2.16	Úloha Policie České republiky	42

2.17	Nelegální pobyt ve sféře správního práva	43
2.17.1	Nelegální pobyt jako přestupkové jednání.....	43
2.17.2	Správní vyhoštění cizince.....	44
2.17.3	Omezení osobní svobody cizince	46
2.17.4	Deportace – výkon rozhodnutí o správním vyhoštění	48
2.18	Nelegální pobyt ve sféře trestního práva	48
2.18.1	TČ související s překročením státní hranice	49
2.18.2	Násilné překročení státní hranice.....	49
2.18.3	Organizování a umožnění nedovoleného překročení SH	50
2.18.4	Porušení předpisů o mezinárodních letech	51
2.18.5	Hranice vnitřní - vnější	51
2.18.6	Maření výkonu úředního rozhodnutí	52
2.18.7	Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území ČR.....	53
2.18.8	Neoprávněné zaměstnávání cizinců.....	54
2.18.9	Trest vyhoštění.....	54
3	Cíl práce.....	56
4	Metodika – SWOT analýza	58
4.1	Silné stránky	59
4.2	Slabé stránky	60
4.3	Příležitosti	61
4.4	Hrozby.....	62
4.5	SWOT – tabulka	64
4.6	SWOT – grafické vyjádření	65
5	Výsledky.....	67

5.1	Doporučení personální povahy	68
5.2	Doporučení legislativní povahy	68
6	Diskuze	70
6.1	Proč je třeba zvyšovat bezpečnost.....	71
6.2	Migrant jako speciální subjekt.....	75
6.3	Znovuzavedení vnitřních hranic.....	79
6.4	Bezpečnostní vstupní prověrka.....	83
6.5	Monitorování pobytu a pohybu osob.....	84
6.6	Anonymní telekomunikační a platební prostředky	86
6.7	Virtuální měny	89
7	Závěr	92
8	Seznam použitých zkratek.....	93
9	Seznam použité literatury.....	94
10	Seznam použitých obrázků	98

1 ÚVOD

Jako téma diplomové práce jsem si zvolil možnosti a postupy Policie České republiky při řešení trestní odpovědnost fyzických osob migrujících přes území České republiky. Tato práce má za cíl zaměřit se převážně na trestnou činnost páchanou v rámci nelegální migrace, kdy se bezpochyby jedná o nejvážnější téma současného společenského života.

V současné době probíhající migrační vlna se České republice v pravém slova smyslu zatím vyhýbá, a to z důvodu ekonomické neatraktivnosti České republiky, svým malým bohatstvím, nízkými mzdami a sociálními dávkami, byrokratickým prostředím s vládou nepřátelskou atmosférou. Je na místě se zabývat jednou z priorit, a to snahou o zvýšení bezpečnosti a ochrany obyvatelstva České republiky před dopady, jak této stávající migrační krize, tak krize veřejností očekávané, kdy tyto dopady do společenského, sociálního, ekonomického života stávající majority, mající v závěru dopad na podstatu a funkčnost státního zřízení, mohou mít zcela fatální následky, počínaje nezvládnutím pouliční kriminality a konče nefunkčním státem neschopným čelit těmto hrozbám. Tato snaha si vyžaduje připravenost společnosti na migraci velkého rozsahu, která de facto již probíhá, kdy bude nutné v souvislosti s touto čelit i negativní stránce migrace spočívající právě v trestné činnosti.

Ač vnímám činnost kompetentních složek reagujících na stávající migrační situaci velmi pozitivně, je na místě si položit otázku, zda přijatá opatření spočívající v posílení policejních hlídek na vlakových nádražích jsou dostačující. I přes skutečnost, že ani tato opatření se občanské společnosti nezalíbila, bude nezbytně nutné si na obdobné stavy, pokud se budeme chtít cítit bezpečně ve své zemi, zvyknout. Je třeba činit kroky směrem k připravenosti na tyto situace tak, aby těmto bylo zamezeno či byly minimalizovány následky.

K volbě tohoto tématu „Možnosti a postupy Policie České republiky při řešení trestné činnosti v souvislosti s migrační krizí“ a nejen trestné činnosti, mě vedl můj osobní zájem o tuto problematiku a možnost jako příslušníka Policie České republiky se s touto hlouběji seznámit a učinit závěry a rozhodnutí opřené o relevantní zdroje. Dále možnost vyjádření vlastního názoru, úvah a doporučení v otázce migrace, která je vnímána českou společností spíše negativně, což je způsobeno převážně špatnými zkušenostmi s již odeznívající migrační vlnou osob, převážně z bývalých postsovětských států.

Cílem předkládané diplomové práce je přiblížit čtenáři problematiku práce Policie České republiky při potírání protiprávní činnosti páchané migrujícími osobami, ať již z jakýchkoliv pohnutek. Ač může z pohledu práva být pohnutka polehčující či přitěžující okolností, nelze tímto omlouvat migrující osoby a zbavovat je odpovědnosti za své činy. Výstupem celé práce by pak mělo být zhodnocení současného přístupu ze strany Policie České republiky k protiprávní činnosti migrujících osob s poukázáním prostřednictvím SWOT analýzy na jeho klady a zápory, a přinést určitá doporučení a úvahy sloužící k zefektivnění činnosti Policie České republiky při řešení protiprávního jednání migrujících osob.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Migrant

Dle Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, tzv. Ženevské úmluvy, označujeme pojem uprchlík osobu, která se nachází mimo vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodu příslušnosti k určitému etniku, určitým společenským vrstvám i zastávání odlišných politických názorů, a odmítá ochranu své vlasti či tuto nechce přijmout. Ženevská úmluva je v České republice zakotvena v čl. 43 Základní listiny práv a svobod. [1]

2.2 Migrace

Vzhledem k zaměření této práce, se věnuji spíše současné migraci bez zaměření na historickou vlnu návratů volyňských Čechů z Ukrajiny, ale i kazašských Čechů, Čechů z Moldavska, Kirgistanu, Uzbekistanu a Ruska. Popsat nelegální migraci či konkrétního nelegálního migranta není snadné. Tímto se může stát kdokoli, kdo v zahraničí překročí např. povolenou dobu k pobytu. Daleko přesnější se však zdá termín neregulární migrace, tj. migrace mimo stanovená pravidla. Tato forma migrace je pak podporována organizovaným zločinem, který ji řídí a samotní migranti se stávají velice často sami zločinci, kdy státní orgány o pobytu těchto nemají žádné informace. Legální migrace je pro všechny přijatelnější. Kromě zločinců nechce být nikdo nelegální. A proto je nezbytné vyvinout maximální úsilí a tyto neregulární migranty odhalovat a postihovat. Přitom je však třeba mít na paměti, že v mnoha případech se bude jednat o oběti, kdy je třeba rozlišit míru jejich potencionálního nebezpečí či naopak potřeby ochrany. [1]

2.3 Exkurz do historie migrace

Migrace se netýká pouze současné společnosti, jako taková ovlivňuje celé společenské dění na naší planetě. Je těžké vystihnout důvody a průběh migračních vln. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl věnovat se pouze dle mého názoru těm zásadním Evropským migračním vlnám, ovlivňujícím společenské bytí. Bez zmínění historie tohoto nejen Evropského problému, by tato práce nebyla kompaktní.

Kolonizace - Za první známku migrace lze označit kolonizaci, která má velký podíl na zalidnění planety. Kolonizační procesy byly zahájeny na vlastním území a posléze se rozšiřovaly za své hranice. Zde můžeme zmínit Germány, Slovary či Huny, kdy jejich účel byl převážně ekonomický, ale měnící etnické a náboženské složení obyvatelstva. Dochází k zalidňování neobydlených oblastí spojených s těžbou surovin, rud, rozvojem řemesel a výstavbou opevnění. Takovým příkladem je u nás ve 13. století Kutnohorsko, kde se do roku 1300 rozvíjí těžba rud neplánovitě, následně již kontrolovaně na základě horního zákoníku uděleného Václavem II. Dochází k zakládání měst jako center obchodu, které lákají výrobce a obchodníky, kteří se do měst stěhovali z velkých dálek. [1]

Exodus a exil - Následně se novodobé migrační historie dotýká třicetiletá válka 1618-1648, jež vzplála mezi zastánci římskokatolické církve a koalicí reformačních církví. V Českých zemích v důsledku migrace poklesl počet obyvatel až o jednu třetinu. Z českých zemí odcházelo obyvatelstvo v obavě ze změny mocenských poměrů a rekatolizace. Emigranti z náboženských důvodů se označují exulanti. Tento typ vynucené migrace trval na našem území až do počátku 19. století. Migrace začíná být ovlivňována dopravními možnostmi. Převážná část českého obyvatelstva z této migrace splynula s obyvatelstvem v místě, kam v rámci migrace doputovalo. Došlo k rychlému jazykovému a náboženskému přizpůsobení. [1]

Rovněž vývoj v osmanské říši ovlivnil migrační vlnu a to z území Turecka do Evropy. Ve 14. století Osmané pronikli až do střední Evropy, v letech 1529-1683 dochází i k pokusu o dobytí rakouské říše. Následně však po neúspěšném tažení došlo k stáhnutí Osmanů do Turecka. Samotná osmanská říše však zaniká až roku 1922. Tyto války vedly pohybem velkého počtu osob až k depopulaci území, vznikají velké skupiny muslimského obyvatelstva, které se dochovaly až do dnešních dob. Jedná se o skupiny muslimů žijících v Bulharsku, Řecku, Chorvatsku, Makedonii a dalších státech. Postupné znovudobývání Balkánu křesťanskými vojsky vede naopak k vzniku početných skupin obyvatel majících původ v jiném prostředí. Objevují se zde Rusíni, Němci, Italové a Poláci. Velmi složité národnostní uskupení na územích, kde vládla osmanská říše, je často dodnes příčinou vleklých územních sporů. Typickým příkladem je Kosovo, kde v současnosti převládají Albánci, vyznáním sunnitští muslimové, kteří zde vytvořili samostatný stát. Historicky však mají na toto území nárok Srbové, což dodnes vyvolává silné emoce, které mohou snadno eskalovat až do válečného konfliktu. [1]

Migrace spojená s násilím - Migrace neprovázejí pouze pokrok, ale též úpadek, násilí a zločiny proti lidskosti. Vysídlování Židů a protižidovské dekrety měly za následek, že jejich významná část se usadila ve střední a východní Evropě. Ale ani zde neměli klidu. Během holokaustu za druhé světové války docházelo k masivním deportacím a likvidaci milionů židů. Většina židovských komunit se již v evropských státech neobnovila. V roce 1948 dochází ke vzniku samostatného židovského státu Izrael, který se stal migračním cílovým bodem části židovské populace. Shodné následky měl v témže období též romský holokaust pro romskou populaci. Co se týče českého obyvatelstva, můžeme za násilnou migraci označit zcela jistě útěky Čechů ze Sudet po jejich přičlenění k Německu v roce 1938, rovněž zpětné vysídlení Němců z Československa v roce

1945. Nelze opominout ani etnické čistky v bývalé Jugoslávii v letech 1991-1994. [1]

Migrace versus industrializace - Mezi 18. a 20. stoletím pohyby migrace souvisely velice často právě s industrializací a urbanizací. Města se stala přitažlivá, vznikající podniky platí v penězích, nikoliv naturáliích, často je k práci poskytováno i ubytování, kdy dochází ke vzniku dělnických kolonií. V případě Evropských zemí hrála v tomto směru hlavní úlohu Vídeň, která se stala spádovou oblastí císařství, a která měla pro obyvatele českých zemí velký význam v oblasti ekonomiky, vzdělanosti, kulturního rozhledu a národní identity. [1]

Období po druhé světové válce - Příliv obyvatelstva po druhé světové válce do Evropy stál za obnovou válkou zdevastované Evropy po roce 1945. Tato migrační vlna znamenala pro Evropu po dlouhé době pozitivní migrační saldo v novodobé historii. Každý evropský stát vytvářel pro migrující pracovníky jiné podmínky. Francie a Velká Británie měly kvalitnější politiku pro integraci do nového prostředí, Německo naopak vytvářelo takové podmínky, aby statut hostujícího dělníka byl zachován. [1]

Mezi lety 1948 až 1989 nemělo Československo žádné klasické migranty, tehdejší komunistický režim uplatňoval velmi restriktivní migrační politiku, která výrazně omezovala pohyb osob přes mezinárodní hranice. Existovala významná nelegální emigrace českých občanů a také migrační toky do země byly velmi specifické a zpravidla zahrnovaly občany ostatních socialistických a komunistických zemí. Hlavně během 70. a 80. let 20. století na základě mezivládních smluv, které byly prostředkem internacionální pomoci mezi tehdejšími socialistickými zeměmi. [1]

S listopadovou revolucí v roce 1989 však přišla nová doba, kdy v důsledku výrazných politických, ekonomických a sociálních změn došlo k transformaci, kdy se Česká republika výrazně změnila, v západních zemích se etablovala jako imigrační a hlavně tranzitní země. Vzhledem k velmi liberální migrační politice nebyla Česká republika schopna zvládat migrační toky a integraci migrantů. Na tomto se rovněž podepsala i geografická poloha státu v rámci střední Evropy. [1]

2.4 Co současnou migraci spojuje

Dnešní doba nesoucí se ve znamení světové globalizace v nejrůznějších oblastech společenského, hospodářského a politického života sebou přináší i problémy a rizika spjatá s rozvojem civilizace. Jedním z nedílných aspektů daného vývoje je, mimo jiných, nelegální migrace, a to jako mezinárodní fenomén se zásadními dopady na vnitřní stabilitu a bezpečnostní situaci ve společnosti obecně. [2]

Vše je spojováno snahou o osídlení území, ekonomickou náročností, dobýváním surovin, urbanizací a industrializací, požadavky etnik, válečnou dobovačností, ale i rozdílnými politickými názory a především náboženskou netolerancí a nesnášenlivostí.

2.5 Nelegální migrace a integrace

Pokud budou imigranti motivováni překážky překonávat, vytvoří se instituce, které jim v tomto budou napomáhat. Příliš silná omezení mohou mít kontraproduktivní efekt a to, že příliš velká kontrola legálního vstupu na území České republiky zvyšuje nelegální migraci. Příliš velká kontrola trhu práce a podnikání zvyšuje počty osob, které se chtějí dostat do země a uchytit se jako azylanti. Na druhou stranu je celkem logické, že zvýšená a nekontrolovatelná migrace je vnímána společností s velkým nespokojením a že neodpovídá jejich

představám o své vlasti, která by měla být chráněna proti vetřelcům, cizím lidem a měla zaručovat občanům bezpečí a klidné žití. [1]

Cílem by mělo být vytvoření takových opatření, jež by minimalizovala nelegální migraci a motivovala cizince vstupovat na území České republiky legálně, v souladu se zásadami politiky vlády ČR v oblasti migrace cizinců, která přijala usnesením č. 108 ze dne 4. 2. 2004 „Akční plán boje proti nelegální migraci“, který byl vypracován v návaznosti na úkoly stanovené Národním akčním plánem ČR v boji proti terorismu a rovněž na základě závěrů přijatých na summitu EU, konaném v Seville ve dnech 21. a 22. Června 2002. [2]

K posouzení sociálních a ekonomických podmínek migrantů na území České republiky je třeba zhodnotit vztah mezi skupinou majoritního obyvatelstva (příslušníci s českým státním občanstvím) a minoritou (etnické menšiny s českým státním občanstvím). Do tohoto jsou promítány různé aspekty, například stupeň příbuznosti kultur obou skupin, hodnotový systém, kulturní vyspělost majority (včetně míry předsudků, rasistického naladění a schopnosti tolerance). Dále pak stupeň ochoty vzájemného soužití, schopnost zvládnání stresu a v neposlední řadě také ekonomická situace země a její politické naladění. [3]

Ve společnosti je obvyklé, že etnické minority mají ve srovnání s majoritou nižší sociální status, který souvisí se vzděláním, zaměstnaností, bydlením, příjmem nebo také s přístupností k sociálním službám. Obecně také taky platí, že členové minorit se stávají předmětem předsudků a jsou často diskriminováni, což v extrémních případech vede až k rasistickému chování ze strany majority. Tato fakta podtrhují problematiku, která se etnických minorit často týká a tím je takzvaný „institucionální rasismus“. [3]

Z uvedených skutečností lze usuzovat, že komplikovaná situace etnických menšin je živnou půdou pro vznik problémů v sociální oblasti, které často předchází kriminalitě. Primárně by tedy mělo být v zájmu společnosti, aby se minority, které v ní žijí, začlenily. Takové začlenění by totiž zmírnilo zhoršený sociální status minorit, což by snížilo pravděpodobnost možného kriminálního chování. Jednou z nejlepších cest začleňování minorit do společnosti je integrace. „Integrace je způsob začlenění, kdy členové minority přijímají vlastní skupinu, respektive staví na své etnické identitě, a současně přijímají i majoritní kulturu, do které se snaží dobře začlenit. Tento způsob nenutí zástupce minorit vzdát se vlastních kulturních hodnot či se naprosto přizpůsobit kultuře majority, jako je tomu u procesu asimilace. Při integraci se také členové minorit nemusejí vzdát svého žebříčku hodnot, což rovněž vede ke snížení pravděpodobnosti výskytu kriminálního chování. [3]

2.6 Právo a kulturní konflikt

V právní praxi evropských zemí pokrývá problematika kulturního konfliktu široké spektrum konfliktních situací v mnoha oblastech, zejména stavby mešit a minaretů, rituálního usmrcování zvířat, náboženských svátků, nošení náboženských symbolů ve veřejných školách a také v oblasti trestního práva nábožensky či kulturně motivované trestné činy. [4]

“Kulturní konflikt se totiž vyznačuje především konfrontací mezi kulturními a náboženskými zájmy určité menšiny na jedné straně a klíčovými zájmy a hodnotami většinové společnosti na straně druhé.” [4, str. 26-27]

Obsahem koncepce mezinárodního práva, sloužícího jako ochrana proti nežádoucím účinkům práva cizího, je v ustanovení § 36 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním uvedeno, že *“nelze právního předpisu cizího státu*

použít v případě, že by se účinky tohoto použití přičili takovým zásadám vlastního právního řádu, na nichž je nutno bez výhrad trvat". [5]

V právní praxi kulturního konfliktu je třeba tedy vymezit ty aspekty kulturní odlišnosti, které jsou aplikovatelné v souladu s veřejným pořádkem, vůči těm, kteří je odmítnou. [4]

Hledat pro sebe a své blízké lepší místo k žití je přirozeným právem člověka, ale právo není totéž co nárok, a poskytovat ho každému, kdo si o něj přihlásí, není ničí povinností. Uznání Všeobecné deklarace lidských práv je vrcholným výdobytkem lidstva, ale žádné z těchto práv nemůže být základem migrační politiky. Kdo uznává, že je nedůstojné žít za jeden dolar na den, měl by se spíše starat o rozvoj zaostalých zemí a neotevírat dveře všem, co utíkají z chudého jihu do bohatého severu za lepším životem. [6] *"Lidská práva musí platit a být vymahatelná všude, jinak se stávají návnadou pro ziskuchtivé"*. [6, str. 30 - 31] To, co se v současné době v Evropě odehrává, můžeme bez ostychu označit historickým konfliktem mezi univerzálními lidskými právy a konkrétními právy občanů Evropy. [6]

Podle Huntingtona bude nutné v dlouhodobějším horizontu přijmout jiná a méně smířlivá opatření. Nezápadní civilizace se budou snažit dostihnout západní co do bohatství, technologie a zbraní, přičemž se však budou snažit zachovat vlastní hodnoty a kultury. Západní státy tak budou konfrontovány s civilizací, jejíž síla a moc poroste, ale hodnoty budou protikladné. Z tohoto důvodu si západní civilizace musí uchovat hospodářskou a vojenskou moc k ochraně svých kulturních hodnot. Ani v budoucnu nebude pouze jedna civilizace a bude nutné hlubší pochopení jejich náboženských a filosofických základů s cílem hledat a rozvíjet společné prvky. Popisuje geopolitickou diagnózu tak, že mluví o krvi, která teče podél všech hranic půlměsíce

muslimských společností rozkládajících se od severní Afriky přes Střední Východ ke střední a jihovýchodní Asii. Tento obraz se tak přeměňuje v násilné teokratické barbarství, kde na druhé straně jako protipól stojí obchodující, mírumilovná a demokratická společnost, kdy se islám stává ideálním, záporným protikladem, který západní civilizace potřebuje ke svému sebevymezení a sebepotvrzení. [7]

2.7 Xenofobie a (ne)integrovatelnost

Otázka xenofobie je v naší společnosti diskutované téma. Obecně znamená strach, obavu z něčeho nového. Jako občan této země mám rovněž strach a obavu z příchodu uprchlíků a se zjištěním, které vzešlo z této práce, a řešení v integraci osob, kteří jsou buďto neintegrovatelní nebo o integraci, případně asimilaci nemají zájem, nevidím. V tomto případě jsem xenofob. Jedná se o přirozenou lidskou vlastnost.

Xenofobie je spojena se způsobem posuzování jiných na základě tradice své etnické či národnostní menšiny, a tím i způsob posuzování své vlastní etnické či národnostní menšiny. Z tohoto zkreslení pohledu na realitu pak vychází konkrétní společenské předsudky, tedy zakořeněné, ale nespolehlivě zdůvodněné názory a postoje, většinou negativního rázu. Tyto závěry si člověk pod vlivem prostředí osvojí. Je tedy zcela přirozené, že člověk může a má strach z cizinců, přistěhovalců nebo příslušníků jiné rasy či kultury, aniž by se s něčím takovým kdy setkal. Tento strach pramení z nedostatku informací a z generalizovaných zpráv o všem, co je cizí a co nás zdánlivě ohrožuje. [8]

Jako většina občanů této země mám obavu s nekontrolovaného přílivu migrantů, islámského vyznání, kdy toto je neodmyslitelně spojeno s odsuzováním bezvěrců, násilím a především islámským terorismem. Můj pohled na věc se může řadit mezi ty radikálnější, nicméně se jedná o pohled

většinové společnosti této země a některých vládnoucích elit, nevyjímaje pana prezidenta. Ač jsem xenofobem, nepovažuji se za rasistu. „*Rasismus je teorie a ideologie hierarchizující sociální skupiny podle rasového klíče. Rasismus jako politická ideologie se snaží legitimizovat společenské nerovnosti na základě biologických (rasových) rozdílů mezi lidmi*“. [9] Xenofobie a rasismus jsou však zcela odlišné. Rasismus je založen na fyzických odlišnostech, jako jsou barva pleti, obličejové rysy, barva vlasů, lze jich jmenovat celou řadu. Xenofobie spočívá v nedůvěře v cizince. Ta souvisí prvotně například s příslušností k jiné národnosti, komunitě či skupině. Fyzické odlišnosti vnímáme až na druhém místě a jsou nepodstatné.

Jako xenofob zmíním citát Benjamina Kurase. „*Nadešel čas nalít si čistého vína, dokud je ještě smíme pít. Ten kdo lidi netoužící po islamizaci šmahem častuje přídomekly xenofobové, extremisté, náckové, fašouni a podobně, dává logicky a automaticky najevo, že po islamizaci touží nebo mu přinejmenším nevadí. Pro snadnější orientaci můžeme ty první nazývat islamofoby, a ty druhé islamofily*“. [10]

Položme si otázku. Jaký pokrok ve vědě a technologii od islámu očekáváme, jaké ekonomická a ekologická zlepšení v islámu nacházíme, co nám islám může nabídnout k zlepšení lidských vztahů, politického systému, sociální spravedlnosti, zabezpečení občanské svobody, jaká ponaučení nám přinese k zefektivnění infrastruktury, školství, zdravotnictví, jakými vědeckými a technickými vynálezy nás posune k většímu blahu a poznání? Jako nejdůležitější považuji otázku, která islámská země by nám mohla být vzorem s možností se něco naučit. Jsem přesvědčen, že většinu obyvatel této země by odpovědi zajímaly, pokud však na tyto lze reálně zodpovědět. [10]

Osobně nemám nic proti imigraci z Ukrajiny, Ruska, Běloruska, ze Srbska a dalších slovanských zemí, a to z důvodu velmi malé jazykové bariéry a snadné adaptability. Co se týče islámské imigrace, jsem přesvědčen, že lidský strach je

oprávněný. „Proti imigraci islámské komunity je třeba vystoupit, jelikož tato komunita a tito migranti, jsou neslučitelní s evropskou kulturou, a tedy neintegrovatelní do evropské společnosti“. [11] Nejde jenom o krutosti Islámského státu, jedná se i o nepřizpůsobivost většiny islámských komunit v západní Evropě, kde se vytvářejí ghetta a odloučené lokality. Některé části měst jsou tzv. no go zónami, neboli místy, kam se policie neodvážá vstoupit.

Čím jsou si kultury bližší, tím rychlejší je vzájemné pochopení a respekt směřující k asimilaci. Snaha však musí být na obou stranách, projevující se společným myšlením, uznáváním společných institucí. Pokud je zde odlišnost kulturní úrovně, můžeme hovořit i o vyspělosti. Kulturně vyspělejší převládnu nad těmi méně, a to i v případech, že vyšší kulturní úrovní bude disponovat strana utlačovaná. Čím více jsou si bližší, tím lepší bude jejich vzájemný vztah a soužití. Čím je však vědomí rasové odlišnosti větší, tím je i větší odolnost vůči asimilaci. [12]

Integrace jako začlenění do majoritní společnosti může proběhnout pouze dvěma odlišnými způsoby. Buďto formou asimilace, kdy se menšina zcela přizpůsobí většinové kultuře, přijme její jazyk, zvyky a náboženství. Jako druhá se jeví forma integrace (pluralismu), kdy si minorita udrží svá specifika, svou řeč, zvyky a náboženství, a obě tyto kultury fungují společně vedle sebe, navzájem se respektují a uznávají. Zde však nastává existenční problém. Islám nepovoluje ani jedno. Asimilace je v případě islámu vyloučená. Muslim nesmí od své víry odstoupit, jinak může být zabit. A k pluralismu je zapotřebí tolerance, a bez této nemůžou žádné dvě kultury společně koexistovat. Teď si položme otázku, je asimilace či integrace možná. Není. Pro ty, kteří s tímto názorem nesouhlasí, zmíním základní důvody svého postoje, který je obecně známý:

- V případě žen platí nemožnost sňatku s nemuslimem. Muži však mají výjimku. Mohou si vzít ženu víry křesťanské či židovské. Dítě vzniklé z tohoto svazku však vždy bude muslim. V důsledku tohoto se výběr partnera omezuje do muslimské komunity.
- Je zde absolutní absence vůle a odpovědnosti. Muslim může udělat vše, co chce, a vždy je to správně, je to přece vůle Alláhova. Tento princip islámu je základním, který je v rozporu s trestní odpovědností, kterou v Evropě známe. Z tohoto důvodu je zde u muslimů absence lítosti a svědomí, což vede ke sklonům k větší kriminalitě, což je doloženo řadou studií.
- Upřednostňování vztahů s muslimy. Každý muslim je lepší, než osoba jiného či žádného vyznání.
- Nerovnoprávnost mezi mužem a ženou.
- Nenávistné opovržení a nekonečný boj proti nevěřícím.
- Existence vlastního právního systému, který je nadřazen všem zákonům. Islám sám o sobě je právní systém a společenský řád.

Uprchlíkům samotným se de facto ubližuje právě tím, že je snaha je umístit v kulturně cizím prostředí, jako je Evropa. Vzpomeňme na nevydařenou aktivitu neziskové organizace Generace 21 s iráckými uprchlíky. Tito se nakonec vrátili zpět do Iráku s tím, že se jim stýská po domově. Teď je třeba si pouze tuto situaci znásobit několika tisíci běženci. [12]

Žádný odpovědný občan této země ani politik nemůže popřít přímou vazbu mezi migrací a terorismem. V obavě z toho, abychom z migrantů neudělali nepřátele, tvrdit s teologickou autoritou, že zákony šaría se vztahují jen na muslimy, když je jejich velká část zaměřena na perzekuce nemuslimů. Neustále vyhledávat jiné příčiny terorismu než islámskou víru s vědomím, že v posledních 15 letech bylo spácháno jejím jménem ke třiceti tisícům

terroristických činů s tisíci mrtvými. Proč donekonečna přehlížet perzekuci, vraždění a vyhánění křesťanů, dosahující milionů, sexuální zotročování nemuslimek po tisících, kruté popravy homosexuálů, neposlušných žen a nesprávných muslimů. [10]

2.8 Radikalizace a islámský radikalismus

"Jsou změny ideologických postojů člověka směrem k postojům vyhraněným, které vybočují z ústavních norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům. Tyto extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí destruktivně na stávající demokratický systém, včetně aktivit násilného charakteru". [13, str. 62]. Islámským radikalismem pak rozumíme zastávání vyhraněných ideologických postojů, které jednak splňují výše uvedenou definici, a zároveň vycházejí z radikálních směrů v rámci islámu nebo se minimálně na tento odvolávají. [13]

2.9 Krizové řízení a migrační vlna velkého rozsahu

Obecně lze krizovou situaci migrační vlny velkého rozsahu chápat jako těžkou, svízelnou situaci, tíseň, zmatek, potíže či nesnáze, ke které v běžném životě dochází, a to z různých důvodů. Zákonnou dikcí tohoto ustanovení je krizová situace popisována jako [14] *"mimořádná událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu (krizový stav)". [15]*

Tyto krizové situace mohou nastat z důvodů objektivních, které lze jen stěží ovlivnit, ale také z důvodů způsobených přímým či nepřímým, úmyslným či neúmyslným přičiněním člověka. Nicméně, ať je příčinou krizové situace sám člověk či nikoliv, je to právě člověk, kdo ji musí řešit. S vývojem společnosti, měnícím se ekonomickým a politickým uspořádáním světa, přicházejí krize v různých podobách, kdy jednou z těchto podob je migrační vlna. Jelikož se

takovou krizi často nedaří včas odvrátit, musí být společnost na takové situaci připravena a krizový management musí být na tyto důkladně vyškolen. V případě že tomu tak není, může dojít k organizovanému zmatku s negativními následky, ke kterým při dobré organizaci a správném rozhodování krizového managementu nemůže dojít. [14]

Krizové řízení je upraveno zákonem č. 240 ze dne 28. června 2000, o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). V § 2 písmene e), vymezuje tento zákon krizové řízení jako [14] *"souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů, jež jsou zaměřeny na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury"*. [15]

Migrační vlna velkého rozsahu je situací ohrožující vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek, kdy za přípravu a řešení krizové situace této povahy odpovídá Ministerstvo vnitra ČR, a při tom určuje a kontroluje postupy Policie ČR a řeší rozpory v oblasti krizového řízení. Za tímto účelem Ministr vnitra svým pokynem č. 36 ze dne 20. června 2002 zřídil k zajištění operativního řízení a koordinaci činnosti útvarů Ministerstva vnitra, Policie České republiky a Hasičského záchranného sboru České republiky při hrozbě vzniku krizové situace nebo vyhlášení krizového stavu "krizový štáb ministra vnitra" jako svůj poradní orgán. Z krizového zákona rovněž vyplývají oprávnění a povinnosti jednotlivých orgánů krizového řízení, kterými jsou Vláda ČR, Ministerstva a jiné ústřední správní úřady, Ministerstva vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Česká národní banka, Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje Orgány obce s rozšířenou působností, Obecní úřad obce s rozšířenou působností a orgány obce. [15] *"Zákonem je stanoveno, že ministerstva a jiné správní úřady zřizují k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v oboru své působnosti pracoviště*

krizového řízení a kromě jiných úkolů také zpracovávají plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací, tzv. krizový plán, který je schvalován ministrem nebo vedoucím konkrétního správního úřadu". [14, str. 7]

Policejní prezidium plní ve spolupráci s ministerstvem úkoly v oblasti přípravy Policie ČR k činnostem za krizové situace, včetně stavu ohrožení státu a válečného stavu /čl.3 písm. h) Rozkazu policejního prezidenta č. 61/2002 a v podřízenosti náměstka policejního prezidenta působí samostatná "skupina krizového řízení". [14] *"Skupina krizového řízení (čl. 46 R PP č. 61/2002) v rámci své působnosti vedle jiných úkolů odpovídá především za plnění úkolů v oblasti řízení, koordinace a kontroly na úseku příprav a činnosti prezidia i útvarů policie za krizových situací, za branné pohotovosti státu a za válečného stavu, včetně hospodářských opatření pro krizové stavy". [14, str. 5] Policejní management v systému krizového řízení působí na všech úrovních a je zapojen v bezpečnostních radách krajů a obcí. [14]*

Náležitosti krizového plánu, který představuje *"souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací"* [15] a způsob jeho zpracování, upravuje nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 431/2010 Sb., k provedení ustanovení krizového zákona. Krizový plán se zakládá ze základní, operativní a pomocné části, kdy součástí operativní části jsou rozpracované typové plány, kterými ústřední správní úřad podle své působnosti stanoví pro jednotlivé druhy krizových situací doporučené typové postupy, zásady a opatření pro jejich řešení. [16]

2.10 Migrační vlna jako krizová situace na území ČR

Krizová situace označována jako migrační vlna velkého rozsahu *„je situací, kdy podstatným způsobem zesílí tlak cizinců na státní hranice České republiky s cílem legálně a popř. i nelegálně vstoupit na toto území, tranzitovat přes ně do dalších států či pobývat na něm, kdy tato situace nese řadu negativních důsledků v širokém spektru s možnými*

dopady na bezpečnostní situaci, ekonomiku, sociální sféru i jednání občanů. Jedná se o příliv cca:

- a) 750 cizinců/den po dobu několika dnů s negativním výhledem,
- b) 5 000 cizinců/měsíc po dobu několika měsíců s negativním výhledem,
- c) 10 000 cizinců/rok“ [17]

Z pohledu krizového řízení je třeba označit migrační vlnu velkého rozsahu za situaci, při níž je ztížena či zcela vyloučena možnost řešit ji běžnými prostředky a postupy s tím, že dopady této migrační vlny mohou mít dalekosáhlé důsledky do společnosti. Rychlost vzniku krizové situace pak bude záviset na řadě faktorů. Stěžejním ukazatelem pro určení, že nastává situace migrační vlny velkého rozsahu je tedy situace [17], „kdy nelze v návaznosti na absorpční schopnost České republiky její řešení zabezpečit běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému“. [17] Z hlediska schopnosti řešit tuto krizovou situaci bude nezbytné, aby příslušné orgány krizového řízení včas vyhlásily krizový stav na území České republiky a stanovily potřebná krizová opatření tj. organizační nebo jiná technická opatření určená k řešení krizové situace migrační vlny velkého rozsahu a odstranění jejích následků, včetně opatření, jimiž se zasahuje do práv a povinností osob. [17]

2.10.1 Postup při krizovém stavu MVVR

„Podle intenzity vzniklého ohrožení, nebezpečí a územního rozsahu prováděných opatření přichází zejména v úvahu vyhlášení:

- stavu nebezpečí (hejtmani krajů),
- nouzového stavu (vláda České republiky),

- *není vyloučena možnost vyhlášení stavu ohrožení státu, za kterého je vláda oprávněna nařídít omezení vstupu na území České republiky osobám, které nejsou občany České republiky, omezení držení a nošení střelných zbraní a střeliva atd.* [17, str. 3]

Vyhlášení krizového stavu nebezpečí, dle mého názoru, nepřipadá v případě migrační krize velkého rozsahu v úvahu. Pravděpodobně by došlo k vyhlášení nouzového stavu, případně stavu ohrožení státu, jelikož migrační krize by měla dopad na celý stát.

Nouzový stav – Vyhlášení nouzového stavu je upraveno v Ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., čl. 5 a 6, přičemž vyhlášujícím orgánem je vláda, a je-li nebezpečí z prodlení, může vyhlásit nouzový stav předseda vlády, jehož rozhodnutí vláda do 24 hodin od vyhlášení schválí či zruší. Je vyhlášován pro celé území státu nebo jeho část, a důvodem pro jeho vyhlášení může být např. živelná, průmyslová, ekologická, technologická nebo jiná havárie, epidemie, ekonomické problémy, teroristický útok apod., které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví lidí nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost ve státě. Nelze jej vyhlásit z důvodu stávkové vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů. Je nejdéle vyhlášen na dobu 30 dnů a tuto dobu lze prodloužit pouze po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny. O vyhlášení tohoto krizového stavu vláda neprodleně informuje Poslaneckou sněmovnu, která může jeho vyhlášení zrušit. [18]

Stav ohrožení státu – Vyhlášení krizového stavu ohrožení státu je rovněž upraveno Ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., čl. 7. Tento stav je vyhlášován Parlamentem ČR na návrh vlády z důvodů bezprostředního ohrožení svrchovanosti státu nebo územní celistvosti nebo jeho demokratické základy. Je vyhlášován pro celé území státu nebo jeho část, kdy doba trvání není omezena. K

přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení sátu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů. [18]

Cizinci, označme je pro účely této práce migranty, mohou na území ČR vstoupit legálně či nelegálně. Česká republika vzhledem k účasti v EU nemá již plně v kompetenci vydávání vstupních víz na své území. Stěžejní část kompetencí připadá či je sdílena v rámci Evropské unie. V případě migrační vlny lze očekávat, že by tato byla primárně právě spojena s nelegálním vstupem. Samozřejmě, nemusí tomu tak být ve všech případech. [17]

„Na území mohou cizinci, kteří budou v rámci migrační vlny přicházet, pobývat v právním postavení:

- *žadatele o udělení mezinárodní ochrany,*
- *žadatele o poskytnutí dočasné ochrany,*
- *cizinci s platným pobytovým oprávněním,*
- *neoprávněně pobývajících cizinci“.* [17, str. 3-4]

2.10.2 Příčiny vzniku migrační vlny velkého rozsahu

Ke krizové situaci spojené s migrační vlnou velkého rozsahu může dojít z několika příčin. *„Migrační vlnu v zemích původu migrantů může vyvolat zejména nepředvídatelná změna politického systému např. vojenský převrat, válečný konflikt ať již s druhým státem nebo občanská válka, porušování lidských práv ve velké míře, národnostní, rasové či náboženské konflikty, přírodní pohroma či průmyslová havárie velkého rozsahu a s nimi spojená ekologická katastrofa a v neposlední řadě i špatná sociálně ekonomická situace v zemích původu“.* [17, str. 4]

2.11 Vývoj krizové situace MVVR a její dopady

„Ke krizové situaci může dojít především v případě, kdy počet cizinců převyšuje po dobu delší než 30 dní, administrativní i jiné (např. ubytovací) kapacity subjektů zapojených do jejího řešení. Důležitým aspektem KS je tedy schopnost ČR adekvátně plnit závazky spojené s přijímáním cizinců na území. Tyto závazky se liší podle právního postavení cizinců, kteří v rámci migrační vlny přicházejí a úměrně tomu jsou zatěžovány různé části státní infrastruktury“. [17, str. 4]

V případě, že dojde k migrační vlně velkého rozsahu, lze očekávat dopady do širšího spektra odvětví, nad rámec problematik, které s migrací přímo souvisejí. Předpokladem efektivního účinku je spoluúčast všech složek společnosti, státní správy a samosprávy, podnikatelské sféry, nevládních organizací a sdělovacích prostředků. Mezi nejzávažnější dopady migrační vlny velkého rozsahu jsou dopady na život, prevence nemocí, ochrana a podpora veřejného zdraví, poškození životního prostředí, ekonomické dopady, sociální dopady, dopady na zachování nezbytného rozsahu základních funkcí státu a veřejné infrastruktury při krizových stavech. Nelze opominout dopady na vnitřní bezpečnost spočívající v nebezpečí potencionální infiltrace příslušníků extrémistických nebo radikálních skupin a nebezpečí násilných protestů, a to i ze strany cizinců, kdy může docházet k nátlakovým provokacím, násilným protestům hromadně ubytovaných cizinců. [17]

Zásadním dopadem pro tuto diplomovou práci je však ničení a poškození majetku a zvýšený nárůst kriminality, a to od bagatelních trestných činů až po závažnou trestnou činnost. Nejčastěji se může jednat o krádeže či devastaci majetku fyzických a právnických osob s cílem získat finanční prostředky k pobytu či na další cestu.

2.11.1 Právní rámec a základ řešení MVVR jako krizové situace

Pro řešení krizové situace je nezbytné pohybovat se v mezích platné legislativy. Jedná se o právní úpravu České republiky a Evropské unie, mezinárodní právní podmínky a vazby, vnitrostátní podmínky, podmínky zachování nezbytného rozsahu základních funkcí státu při krizové situaci, veřejné infrastruktury a další související podmínky. Neméně důležitá je dostatečná medializace nastalé situace, bez které může dojít ke vzniku xenofobních nálad mezi obyvatelstvem, demonstracím, vlnám radikalizace, apod. [17] V podmínkách ČR se jedná především o:

- *„zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů*
- *zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky, ve znění pozdějších předpisů,*
- *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přes hraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex),*
- *nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepracované znění, Dublin III.),*

- *readmisní dohody o zpětném předávání a přebírání cizinců na základě bilaterálních dohod nebo dohod Evropské unie se třetími státy,*
- *zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů“ [17, str. 6-7]*

2.11.2 Ochrana vnitřních hranic

Migrační vlna velkého rozsahu se ze své povahy netýká jen ČR, nýbrž všech schengenských států, které neprovádějí opatření na ochranu svých vnitřních hranic. Z tohoto důvodu je dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ze strany ČR nutné posuzovat v kontextu celého schengenského prostoru, a to s ohledem na případná opatření sousedních schengenských států. Je však třeba pamatovat na to, že samotné dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic nemůže samo o sobě zabránit migrační vlně, ani zmírnit intenzitu přílivu migrantů na území ČR. Prostřednictvím kontrol na vnitřních hranicích, které budou vyžadovat personální přesuny, lze identifikovat osoby, které nesplňují podmínky pobytu na území České republiky, a v důsledku toho rozhodnout o jejich případném vyhoštění či navrácení. Kontrolovaným osobám bude prostřednictvím těchto kontrol umožněno požádat v ČR o mezinárodní ochranu. [17]

Znovuzavedení vnitřních hranic - Vláda ČR může opatřením obecné povahy nařídit v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb. dočasnou ochranu vnitřních hranic ČR a povolát k plnění úkolů vojáky v činné službě Armády ČR a příslušníky Celní správy ČR k plnění úkolů Policie České republiky dle § 22 zákona č. 273/2008 Sb. o PČR. Obsahuje důvody vedoucí ke znovuzavedení kontrol na vnitřní hranici a stanovení data zahájení a předpokládané ukončení kontrol. Dále jeho součástí může být i rozsah

zákonných oprávnění pro povolané vojáky Armády ČR a příslušníky Celní správy ČR, kterými budou disponovat. Opatřením obecné povahy pak může být dále stanoveno, že vnitřní hranice lze překračovat pouze v místě a v době v něm určených. Pokud opatření obecné povahy předcházelo dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic mimořádným opatřením dle § 12 odst. 1, v případě bezprostřední vážné hrozby pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost, a toto mimořádné opatření nepozbylo platnosti, vláda opatřením obecné povahy mimořádné opatření zruší. Odpadnou-li důvody pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic, vláda jej zruší opatřením obecné povahy. [19]

Opatření obecné povahy se oznamuje veřejnou vyhláškou ministerstva a informace o něm se uveřejňují v celoplošném rozhlasovém a televizním vysílání. Každý, kdo provozuje televizní nebo rozhlasové vysílání, je povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti ministerstva neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informaci o opatření obecné povahy. Provozovatel televizního vysílání je povinen zajistit souběžné vysílání zprávy o opatření obecné povahy v titulkové podobě. Stejným způsobem se uveřejňuje informace o zrušení opatření obecné povahy. [19]

Dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic je dále upraveno v kapitole II hlavy III (články 23 až 31) Schengenského hraničního kodexu. Pokud se v prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích vyskytne závažná hrozba pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost některého členského státu, může tento členský stát výjimečně znovu zavést ochranu celých svých vnitřních hranic nebo konkrétních úseků těchto hranic po omezenou dobu nepřesahující 30 dní nebo po předvídatelnou dobu trvání závažné hrozby, pokud tato doba přesahuje 30 dní. Rozsah a doba trvání dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic nepřekročí míru, která je nezbytně nutná jako reakce na tuto závažnou hrozbu. [20, čl. 25, odst. 1]

„Ochrana vnitřních hranic může být znovu zavedena jen v krajním případě a v souladu s články:

- *čl. 24, postup pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic dle čl. 23 odst. 1)*
- *čl. 25, zvláštní postup v případech, kdy je třeba přijmout okamžitá opatření,*
- *čl. 26, zvláštní postup v mimořádných situacích ohrožujících celkové fungování prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích“.* [17, str. 9]

Samotná ochrana vnitřní hranice ČR, ale i jiných členských států, může být prodlužována nejvýše o 30 dní a to opakovaně, nesmí však celkově přesáhnout dobu šesti měsíců. Pouze v mimořádných situacích, jako je právě migrační vlna, může být tato doba prosloužena na dobu 2 let, což je maximum. [17]

„Rozhodne-li členský stát podle článku 23 a článku 25 odst. 1 v krajním případě o dočasném znovuzavedení či o jeho prodloužení, posoudí, do jaké míry takové opatření přispěje k odpovídajícímu řešení hrozby pro veřejný pořádek či vnitřní bezpečnost a posoudí přiměřenost tohoto opatření vzhledem k dané hrozbě. V rámci tohoto posouzení zohlední zejména tyto aspekty:

- *pravděpodobný dopad hrozeb na jeho veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost, včetně hrozeb v návaznosti na teroristické činy, jakož i hrozeb organizované trestné činnosti,*
- *pravděpodobný dopad takového opatření na volný pohyb osob v prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích“.* [17, str. 10]

Pokud některý členský stát plánuje znovuzavedení ochrany vnitřních hranic podle čl. 25, oznámí to ostatním členským státům a Komisi nejpozději čtyři týdny před plánovaným znovuzavedením či v kratší lhůtě, jsou-li skutečnosti, jež

vedou k potřebě znovuzavedení ochrany vnitřních hranic, zjištěny později než čtyři týdny před plánovaným znovuzavedením. [20, čl. 27 odst. 1]

Oznámení o znovuzavedení vnitřních hranic s uvedením jejich důvodů podléhá konzultacím, případně setkáním mezi členským státem, který znovuzavedení vnitřních hranic plánuje, ostatními dotčenými členskými státy a Komisí, k posouzení přiměřenosti opatření. Konzultace se uskuteční nejpozději deset dní před plánovaným dnem znovuzavedení ochrany hranic. [20, čl. 27 odst. 5]

Nezbytnost a přiměřenost znovuzavedení ochrany vnitřních hranic je třeba zvážit v porovnání s hrozbou pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost, které podnítlí potřebu takového obnovení, stejně jako alternativní opatření, jež by mohla být přijata na vnitrostátní úrovni, na úrovni Unie či na obou úrovních, a dopad této ochrany na volný pohyb osob v prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích. Znovuzavedení ochrany vnitřní hranic může být výjimečně nezbytné v případě závažné hrozby pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost v prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích nebo na vnitrostátní úrovni, zejména v návaznosti na teroristické činy či hrozby nebo kvůli hrozbám, které představuje organizovaná trestná činnost. Migrace a překročení vnějších hranic velkým počtem státních příslušníků třetích zemí by samo o sobě nemělo být považováno za hrozbu pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost. [20]

2.11.3 Plán společného postupu

V případě znovuzavedení vnitřních hranic je pro tento účel zpracován „Plán společného postupu a spolupráce orgánů veřejné moci při zřízení a provozu registračních míst v případě neoprávněného vstupu většího počtu cizinců na území ČR“.

„Registračním místem se rozumí prostor vymezený zpravidla v blízkosti státních hranic, který se zřizuje v případě výrazného počtu neoprávněně vstupujících cizinců na území České republiky (dále jen „migrant“), za účelem provedení úkonů v souladu s právními předpisy Evropské unie a právními předpisy České republiky.“ [21]

„O zřízení registračního místa rozhoduje na návrh policejního prezidenta vláda České republiky svým nařízením, v rámci kterého stanoví, zda je zřízení spojeno zároveň se znovuzavedením ochrany státních hranic podle právního předpisu Evropské unie. Vláda České republiky zároveň stanoví počet a dislokaci registračních míst.“ [21]

Zřízení a provoz registračního místa je realizován buďto rozhodnutím o zřízení registračního místa se současným rozhodnutím o znovuzavedení ochrany státních hranic anebo bez současného rozhodnutí o znovuzavedení ochrany státních hranic. [21]

„Úkolem registračního místa je získat a zaregistrovat základní údaje a poznatky o migrantovi, včetně provedení dalších úkonů za účelem stanovení dalších postupů ve lhůtě stanovené právním předpisem (§27 odst.1 z.č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky). Registrací se rozumí zaevidování údajů o migrantovi a o provedených úkonech do Registračního informačního systému (dále jen „systém RIS“), který je za tímto účelem provozován Policií České republiky, je-li zřízen a funkční. Při registraci migranta v systému RIS postupuje Policie České republiky podle interního aktu řízení. Obsah a formu registračního formuláře stanoví příloha č. 1. V případě nefunkčnosti systému RIS je registrační formulář vyplňován manuálně.“ [21]

Registrační místo je tvořeno jednotlivými pracovišti tvořící koridor, kterým musí migranti projít a kde jsou evidováni. Registraci podléhá každý starší 14 let a nezletilec bez doprovodu, v případě že je nezletilec doprovázen, je registrován společně s doprovodem. Zjištěné údaje se zaevidují do systému RIS. Koridor se skládá z jednotlivých pracovišť: [21]

- I. pracoviště „Shromaždiště - vstup“
- II. pracoviště „Prohlídka osob“
- III. pracoviště „Identifikační úkony“
- IV. pracoviště „Bezpečnostní prověrka“
- V. pracoviště „Další opatření“
- VI. pracoviště „Shromaždiště - výstup“ [21]

Obsahem činnosti pracoviště IV. je v rámci bezpečnostní prověrky prováděna lustrace v informačních systémech Policie České republiky, pořizovány elektronické daktyloskopické karty, portrétní fotografie a zápis výsledků těchto úkonů do systému RIS. Výčet uvedených úkonů však nelze označit za bezpečnostní prověrku. Jedná se spíše o další fázi identifikačních úkonů. Tato prověrka obsahuje jen minimum kroků vedoucích ke zjištění skutečné totožnosti migranta, jeho minulosti a vazeb, které by mohly představovat bezpečnostní riziko.

2.12 Potírání nelegálních ekonomických aktivit migrantů

Již zásady politiky vlády v oblasti migrace (usnesení vlády ze dne 13. ledna 2003 č. 55) potvrdily, že jedním ze stěžejních cílů migrační politiky je potírání všech forem nelegální migrace a též potírání jiných nelegálních aktivit cizinců. Krokem k naplňování této zásady se stalo zpracování „Akčního plánu boje s nelegální migrací“, který byl schválen usnesením vlády ze dne 4. února 2004 č. 108. Mnohé z vytyčených priorit akčního plánu jsou zacíleny na potírání nelegálních ekonomických aktivit cizinců. Patří sem např. zintenzivnění a zefektivnění činnosti kontrolních orgánů a jejich posílení, zaměření do míst nejčastějšího výskytu nelegálního zaměstnávání cizinců, zintenzivnění kontrol zahraničních fyzických osob podnikajících dle živnostenského zákona, využívání sankcí vůči zaměstnavatelům, vyžadování úhrady nákladů vzniklých v souvislosti se správním vyhoštěním. [22]

Základní právní nástroje zaměřené na potírání nelegálního zaměstnávání cizinců jsou obsaženy ve dvou klíčových zákonech, a to v zákoně o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., a v zákoně o pobytu cizinců č. 326/1999 Sb. Samotné nelegální zaměstnávání a výkon nelegální práce není v současné době trestným činem. Zákon postihuje deliktní jednání jak zaměstnavatele, tak i zaměstnaného cizince. Fyzická osoba (cizinec i český občan) se může dopustit přestupku tím, že umožní fyzické osobě nebo cizinci výkon nelegální práce (§ 139, odst. 1, písm. c). Cizinec se dopustí přestupku též tím, že sám vykonává nelegální práci. Nelegální práci cizince přitom rozumí zákon situaci, kdy cizinec nevykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy, nebo ji vykonává v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání nebo bez tohoto povolení, je-li podle tohoto zákona povolení k zaměstnávání vyžadováno (§ 5, písm. e), bod 2 zákona o zaměstnanosti). [22]

Právnická osoba se dopustí správního deliktu tím, že umožní fyzické osobě nebo cizinci výkon nelegální práce (§ 140, odst. 1, písm. c). Fyzické i právnické osobě hrozí za správní delikt pokuta až do výše 2 milionů Kč. Další sankce v případech neoprávněného zaměstnávání cizinců upravuje cizinecký zákon. Klíčovými sankcemi jsou vyhoštění a zákaz pobytu. Cizinec, který je na území ČR zaměstnán bez povolení k zaměstnání, ačkoliv je toto povolení vyžadováno a je podmínkou výkonu zaměstnání, nebo na území provozuje bez oprávnění výdělečnou činnost podléhající dani, se vystavuje riziku vyhoštění z území se zákazem pobytu na území po dobu 5 let. Vyhoštění s pětiletým zákazem pobytu hrozí i cizinci, který bez povolení k zaměstnání cizince zaměstnal nebo takové zaměstnání zprostředkoval nebo jestliže cizinec jednal nebo měl jednat za právnickou osobu, která cizince bez povolení k zaměstnání zaměstnala anebo která takové zaměstnání zprostředkovala (§ 119, odst. 1, písm. b), bod 3 a 4 PobCiz). [22]

Je-li cizinec po vstupu na území České republiky zaměstnáván nelegálně, dochází sekundárně s vysokou pravděpodobností i k porušování celé řady dalších předpisů v oblasti sociální, zdravotní, daňové, které lze postihovat různými druhy sankcí, včetně sankcí trestněprávních. Zaměstnavatel se může dopustit trestného činu tím, že v souvislosti s nelegálním zaměstnáním neodvádí ve větším rozsahu zákonné platby (pojistné na sociální zabezpečení, úrazové pojištění, zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v souladu s ustanovením § 241 z.č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. [22]

2.13 Současný legislativní vývoj

Kriminalita, organizovaný zločin a terorismus patří mezi zásadní problémy spojené s migrací a je významným bezpečnostním rizikem pro Českou republiku, respektive při současné migrační vlně celou Evropskou unií.

Současný legislativní vývoj je dle mého vnímání správně nasměřován k přímému postihu osob, které napomáhají k nedovolenému pobytu na území ČR a zaměstnavatelů za zaměstnávání nelegálně pobývajících osob na našem území, jedná se především o postih za napomáhání k nedovolenému pobytu na území (§ 317 TZ) a neoprávněné zaměstnávání cizinců (§318 TZ).

Postih za přestupkové jednání, který hrozí cizinci, se zcela mýjí svým účinkem. Tento je ve většině případů nevymahatelný. Jedinou možnou cestou, jak odradit od uvedených nelegálních aktivit na území ČR, je právě postihovat osoby, kterých se tento postih dotkne přímo a to například výraznou finanční sankcí či zákazem činnosti. Obdobné tendence můžeme vidět i v oblasti trestního práva, které se v současné době více zaměřuje na trestné činy související s terorismem, kdy je aktivita zákonodárců směřována k aktivitám podporujícím terorismus a jeho financování.

Majetková, násilná a hospodářská trestná činnost je dle současně platného TZ postihována dostatečně. Za nedostačující považují věnování malé pozornosti osobě migranta jako subjektu trestního řízení, resp. vyjádření pojmu migrant v trestním a správním právu, ke kterému by mělo být přistupováno v případě migrační krize velkého rozsahu na území ČR přísněji.

2.14 Vymezení přestupku a trestného činu

„Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin“. [23, § 2]

V souladu s platným ustanovením trestního zákoníku *„trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný čin a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně“.* *„Trestným činem se rozumí jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc“.* [24, § 13, § 111]

Základním rozdílem či hranicí mezi přestupkem a trestným činem je způsobená škoda, ta je v případě přestupku v současné době menší 5.000,-Kč, a zavinění, pro které v případě přestupku postačí nedbalosti, nestanoví-li zákon opak. V případě trestného činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li zákon, že postačí zavinění z nedbalosti. Jako poslední je škodlivost, dříve nebezpečnost pro společnost, což znamená, že čin spáchaný pachatelem poruší, případně ohrozí ten zájem společnosti, který je považován za důležitý, a je mu proto zákonem přiznána ochrana.

2.15 Skutková podstata TČ a speciální subjekt TČ

V souvislosti s touto prací je nezbytné v základním rozsahu popsat skutkovou podstatu trestného činu, která musí být jednáním pachatele naplněna. *„Skutková podstata trestného činu je souhrn objektivních a subjektivních znaků, které určují jednotlivé druhy trestných činů a odlišují je od sebe navzájem. Jednotlivými znaky skutkové podstaty jsou protiprávnost, objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku“*. [25, str. 144-145]

Ke zdůvodnění úvah, doporučení a závěrů diplomové práce, je třeba pozornost věnovat subjektu trestného činu, kterým je pachatel. Především dělení na obecný, speciální či konkrétní subjekt trestného činu.

„Jestliže k spáchání trestného činu trestní zákon vyžaduje zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele, může být pachatelem nebo spolupachatelem trestného činu pouze osoba, která má požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení. Pachatelem nebo spolupachatelem trestného činu vojenského podle hlavy dvanácté zvláštní části tohoto zákona může být jen voják“. [26, § 114 odst. 1]

Obecným subjektem pak rozumíme kohokoliv. Tohoto trestného činu se může dopustit každý, kdo splňuje základní kritéria pachatele, což je fyzická osoba, přičetná, starší 15 let. Jedná se o základní skutkové podstaty vyznačující se slovním počátkem KDO. V případě konkrétního subjektu, tento se vztahuje k osobě mající zvláštní vlastnost. Jeho typickým příkladem je vražda novorozeněte matkou.

Jako poslední, a pro tuto diplomovou práci stěžejní, je subjekt speciální, vyznačující se zvláštní způsobilostí či postavením. Jedná se například o vojenské TČ, či TČ úředních osob, kdy pachatelem může být pouze osoba mající toto postavení.

2.16 Úloha Policie České republiky

Úkolem Policie České republiky jako jedné ze základních složek Integrovaného záchranného systému je podpora dalších základních a ostatních složek IZS, při řešení mimořádných či krizových situacích. Nelze pominout skutečnost, že úloha Hasičského záchranného sboru je zde klíčová, a Policie České republiky zde plní spíše úlohu podpory související se zajištěním místa mimořádné události či jeho střežením v případě evakuace, letecká, pyrotechnická a potápěčská služba, vyjma případů, které jsou jim přímo jako základní složce svěřeny k řešení v souladu s typovými plány jako např. pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách, AMOK, atd.

Činnost Policie České republiky však spočívá dle ustanovení § 2 z.č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, především v ochraně bezpečnosti osoba, majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a plnění úkolů v souladu s trestním řádem a dalších úkolů na úseku vnitřní bezpečnosti a pořádku v souladu se zákonem, předpisy EU a mezinárodními smlouvami.

Toto ustanovení zahrnuje nejen činnosti podporující další základní a ostatní složky IZS, ale činnosti upravené ustanoveními z.č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), především ustanoveními dle § 158 až 179 trestního řádu, které upravují samotný postup orgánů činných v trestním řízení, kterým policejní orgán je, před zahájením trestního stíhání, použití operativně pátracích prostředků, a fázi vyšetřování, což se týká i vyšetřování trestné činnosti nelegálně pobývajících cizinců, migrantů na území ČR, páchající nejzávažnější trestnou činností.

K tomuto však musí mít Policie České republiky vytvořeny možnosti, prostředky a to jak legislativního charakteru, tak charakteru technického. Cílem diplomové práce je poukázat na skutečnost, že v případě vyhlášení krizového

stavu v souvislosti s migrační krizí velkého rozsahu, jsou současná legislativní nastavení a technická opatření nedostatečná.

2.17 Nelegální pobyt ve sféře správního práva

Právní postavení cizinců se vždy vyznačuje řadou rozdílů oproti právnímu postavení domácích, tedy občanů dotyčné země, přičemž ne všechny rozdíly musí být nutně pro cizince znevýhodňující. Nicméně v každém státě existují povinnosti uložené specificky pouze cizincům a na tyto povinnosti navazují zpravidla i sankce. Hlavní důraz je tradičně kladen na povinnost cizince pobývat na území daného státu pouze v souladu s příslušnými pobytovými předpisy, což je případ i ČR. [27]

Skutečnost, že ne všichni cizinci jsou oprávněni pobývat na území ČR, vyplývá ze zákona o pobytu cizinců (zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně dalších zákonů). Tato právní norma určuje, že bez zvláštního individuálního administrativního povolení smí na území ČR pobývat jen vymezené skupiny cizinců (např. občané EU; občané států, s nimiž existuje dohoda o bezvízovém styku; cizinci ve výkonu trestu odnětí svobody aj.), a to za podmínek zákonem uvedených. Ostatní cizinci, kteří na území ČR pobývají bez příslušného oprávnění, se dopouští porušení zákona a dopadají na ně určité sankce. [27]

2.17.1 Nelegální pobyt jako přestupkové jednání

Nelegální pobyt cizince je mj. porušením povinnosti dle § 103 písm. n) PobCiz a je přestupkem dle § 157 odst. 1 písm. m) tohoto zákona, přičemž zákon formuluje tuto skutkovou podstatu poněkud kostrbatě slovy: „se zdržuje na území po uplynutí platnosti víza nebo doby pobytu na území stanovené vízem nebo bez víza, či k tomu není oprávněn“. Za tento přestupek zákon ukládá

pokutu do výše 5 000 Kč. Tyto přestupky jsou projednávány službou cizinecké policie, konkrétně oblastními ředitelstvími této služby, a vychází se u nich – tak jako u všech přestupků – z principu zavinění, tedy dle § 3 zákona o přestupcích postačuje zavinění z nedbalosti. [28]

2.17.2 Správní vyhoštění cizince

Druhým základním přístupem státu k nelegálnímu pobytu cizince je uložení správního vyhoštění cizinci. Správní vyhoštění není dle správního práva sankcí, nýbrž opatřením státu. To má význam především z hlediska zavinění cizince. Při ukládání správního vyhoštění tedy není třeba cizinci dokazovat, že se nelegálního pobytu dopustil zaviněně a vychází se z toho, že naplnění určité skutkové podstaty znamená pro stát automaticky právo nebo zájem či dokonce nutnost nařídit cizinci, aby jednak opustil území ČR, a zakázat mu pobyt na území ČR i po určitou v rozhodnutí stanovenou dobu v budoucnu. [28]

Zájmem každého státu je chránit své území, jeho nedotknutelnost a veřejný pořádek vůči protiprávnímu jednání cizinců přicházejících na území ČR, kdy cílem je především zajistit bezpečnost před hrozbami ze strany rizikových skupin. K tomuto účelu je určen institut správního vyhoštění. Tím se rozumí "ukončení pobytu cizince na území, jež je spojeno se stanovením doby vycestování z území do doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území". Doba, po kterou posléze nelze vstoupit na území ČR, je dána dobou platnosti rozhodnutí, kdy v některých odůvodněných případech lze i určit konkrétní hraniční přechod pro vycestování z území. Vyhostit lze každého cizince v přesně taxativně vymezených případech, jedná se o individuální přístup, hromadné vyhoštění cizinců je tak vyloučeno. Proces správního vyhoštění je upraven § 118-123 zák. č. 326/1999 Sb., PobCiz. Samotné důvody jsou pak vymezeny v ustanovení § 119 téhož zákona. [28]

Nelegálně pobývající cizinci, státní příslušníci třetích zemí, kterým byla rozhodnutím o správním vyhoštění stanovena lhůta, či jsou v souvislosti s vyhoštěním zajištěni, mohou využít dobrovolného návratu. Právní zakotvení tohoto typu návratu je obsaženo v zákoně č. 326/1999 Sb., PobCiz., který zejména v ustanovení § 123a upravuje podmínky, za jakých může být požádáno o dobrovolný návrat. Dle tohoto ustanovení platí, že Ministerstvo vnitra ČR může nést náklady spojené s dobrovolným návratem cizince. [29]

O správním vyhoštění se rozhoduje ve standardním správním řízení dle správního práva, což znamená zejména skutečnost, že rozhodnutí musí být zdůvodněné a existuje možnost se odvolat. Přesto však existují procesně právní výjimky. První zvláštností oproti standardnímu správnímu řízení je skutečnost, že lhůta na odvolání činí pouhých 5 dnů, nejde-li o nezletilého cizince, kde je standardní odvolací lhůta 15 dnů. Pro účastníky je méně významnou výjimkou zkrácení i správní lhůty pro vydání samotného rozhodnutí na 7 dní. Ještě významnějším je ovšem ustanovení § 171 odst. 1 písm. c), dle kterého jsou ze soudního přezkumu vyloučena ta rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud se „před zahájením řízení o tomto vyhoštění zdržoval cizinec na území neoprávněně“. Zatímco v ostatních případech má správní žaloba bez dalšího přímo odkladný účinek (ovšem pouze na vykonatelnost rozhodnutí o tomto správním vyhoštění) v případě nelegálního pobytu není žaloba vůbec přípustná. [28]

Vyhoštění je správním rozhodnutím s účinkem trvalí povahy, tedy rozhodnutí o správním vyhoštění má určitou délku platnosti, během které cizinec nesmí do ČR přicestovat. Správní vyhoštění lze dle § 122 PobCiz zrušit při splnění následujících dvou podmínek: 1) „pominuly důvody vydání“ rozhodnutí o správním vyhoštění a 2) uplynula polovina doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území (v případě občanů jiných států EU a rodinných

příslušníků občanů ČR a občanů jiných států EU lze správní vyhoštění prominout nejpozději po uplynutí 3 let). [28]

2.17.3 Omezení osobní svobody cizince

Dříve než dojde ke správnímu či soudnímu vyhoštění, je cizinec omezen na osobní svobodě ze zákonných důvodů a to zpravidla v souladu s ustanovením § 27 z.č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, konkrétně: „Policista je oprávněn zajistit cizince, jestliže, a) se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění, b) bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle jiného právního předpisu, c) cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn, nebo d) je důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá“. [30, § 27, odst. 1]

Prvním důvodem pro zajištění cizince je fakt, že se dopustil jednání, pro které lze pobyt na území ČR ukončit (§ 19, 87f z.č. 326/1999 Sb., PobCiz) nebo zahájit řízení o správním vyhoštění (§ 119, 120 z.č. 326/1999 Sb., PobCiz). Dále lze cizince zajistit, pokud již bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí, že byl naplněn důvod pro zajištění cizince podle § 124, 124a, 124b z.č. 326/1999 Sb., PobCiz. Dalším důvodem zajištění cizince je fakt, že již existuje vykonatelné rozhodnutí, které mu ukládá vyhoštění dle § 119, 120 z.č. 326/1999 Sb., PobCiz. Jako posledním důvodem zajištění cizince je důvod se domnívat, že cizinec v rozporu s právními předpisy vstoupil na území České republiky, nebo že zde neoprávněně pobývá, aniž by na území neoprávněně vstoupil. Z obdobného důvodu lze cizince zajistit i dle § 129 z.č. 326/1999 Sb., PobCiz. Tímto důvodem může např. být, že nemá platné povolení k trvalému či přechodnému pobytu atd. Tato úprava představuje zajištění jako bezprostřední zásah svěřený do pravomoci policisty. [28]

Zajištění cizince je bezprostředním zásahem, k němuž je oprávněn jakýkoliv policista, bez ohledu na to, v jaké je zařazen součástí policie (útvary, službě), který umožňuje omezit krátkodobě na svobodě cizince, aby se mohl případně dostat do režimu zajištění dle z.č. 326/1999 Sb., PobCiz. Oproti tomu zajištění podle z.č. 326/1999 Sb., PobCiz, je správním rozhodnutím příslušného správního orgánu vydaným na základě některého z důvodů podle § 124, 124a a 124b z.č. 326/1999 Sb., PobCiz. Doba zajištění podle § 124 a násl. PobCiz nesmí podle § 125 PobCiz překročit 180 dnů a v případě cizince mladšího 18 let 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody. O zajištění dle z.č. 326/1999 Sb., PobCiz vydává dle § 164 z.č. 326/1999 Sb., PobCiz, správní rozhodnutí inspektorát cizinecké policie nebo odbor specializovaných činností, jakožto správní orgán. [28]

Všem výše uvedeným pěti zajišťovacím institutům je společné, že jsou vydávány správními orgány (tedy nikoliv soudem), jsou vydávány mimo správní řízení, a že se proti nim tudíž nelze odvolat. Orgánem rozhodujícím o přezkumu je soud. Další výraznou tendencí českého zákonodárce je úprava zajišťovacího institutu jakožto úkonu obligatorního, u něž tedy neexistuje správní uvážení; jsou-li zákonné podmínky naplněny, cizinec musí být zajištěn, a to bez ohledu na další skutečnosti. [28]

Co se týče soudní kontroly zajišťování cizinců, děje se tak jen na návrh zajištěného cizince (nikdo jiný návrh podat nemůže) a existují principiálně dva druhy soudního přezkumu. Jedná se o řízení o zákonnosti zajištění cizince a o jeho propuštění, a přezkum rozhodnutí policie v rámci správního soudnictví. [28]

2.17.4 Deportace – výkon rozhodnutí o správním vyhoštění

K výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění, tedy o fyzické deportaci cizince do ciziny, zde lze zmínit také deportaci těch žadatelů o azyl, k jejichž žádosti je v souladu s tzv. Dublinským nařízením (Dublin II) příslušný jiný členský stát Evropské unie. S výkonem rozhodnutí o správní vyhoštění je nyní spojena též povinnost uhradit českému státu náklady na toto vyhoštění, a to včetně nákladů na ubytování a stravování (viz § 123 PobCiz). Neuhradí-li cizinec tyto náklady a neuhradí-li je ani jiné osoby (cizincův zaměstnavatel, zvučí osoba či dopravce), bude cizinec označen za nežádoucí osobu až na dobu 6 let. [28]

2.18 Nelegální pobyt ve sféře trestního práva

Nelegální pobyt bývá zpravidla řešen pouze jako přešůpek, který je označován správním deliktem. Za určitých okolností se však může jednat i o trestný čin.

Moulisová uvádí, že trestná činnost cizinců se dá rozdělit do několika kategorií. Jedná se o kriminalitu majetkovou, násilnou, mravnostní, hospodářskou, ostatní a zbývající. [31] Jedná se však o rozdělení obecné, vztahující se spíše ke kriminalitě jako celku, než ke kriminalitě výlučně páchané migrujícími osobami.

Pro účely zpracování této diplomové práce jsem se rozhodl trestnou činnost migrujících osob, resp. běženců či cizinců neoprávněně pobývajících na území ČR, rozdělit do několika skupin, které by měly vyznačovat jejich určitou posloupnost.

Primární – související s protiprávním překročením státní hranice, neoprávněním pobytem a zaměstnáváním na území ČR.

Sekundární – související s trestnou činností páchanou jak majoritní skupinou, tak minoritou, legálně či nelegálně zdržující se na území ČR, konkrétně:

- majetkovou, násilnou, mravnostní (např. krádeže, podvody, ublížení na zdraví, loupeže, vraždy, znásilnění, pohlavní zneužívání a kuplířství),
- trestnou činnost ostatní (např. maření výkonu úředního rozhodnutí, výtržnictví, nedovolená výroba a držení psychotropních látek, ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství),
- trestnou činnost hospodářskou (např. zkrácení daně, neoprávněné držení platební karty, úvěrový podvod, podvod, zpronevěra, padělání a pozměňování peněz),
- trestnou činnost organizovanou a terorismus.

2.18.1 TČ související s překročením státní hranice

Jedná se o trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných uvedené v hlavě X. z.č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, díl 4, jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci.

2.18.2 Násilné překročení státní hranice

§ 339 TZ. „(1) *Kdo překročí státní hranici za použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.*

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, jestliže

- a) čin uvedený v odstavci 1 zorganizuje,*
- b) spáchá takový čin se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami,*
- c) spáchá takový čin v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin,*
- d) způsobí takovým činem těžkou újmu na zdraví,*
- e) způsobí takovým činem značnou škodu, nebo*

f) *spáchá takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.*

(3) *Odnětím svobody na osm až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku bude pachatel potrestán,*

- a) *způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt,*
- b) *způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob,*
- c) *způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu, nebo*
- d) *spáchá-li takový čin jako voják za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.*

(4) *Příprava je trestná.“ [26]*

Zde je vyjádřen zájem státu na kontrole osob překračujících státní hranici za použití fyzické síly, násilím, k působení na člověka s cílem překonat kladený odpor nebo očekávaný odpor, anebo mu zamezit. Pohrůzkou bezprostředního násilí je pohrůzka takovým násilím, které má být vykonáno ihned, nepodrobí-li se napadený vůli útočníka. Protiprávní překročení státní hranice bez použití násilí nebo pohrůzky bezprostředního násilí, by mohlo být posuzováno jako přestupek podle § 157 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, samozřejmě pouze za podmínky, že pachatel naplní všechny zákonem předpokládané znaky skutkové podstaty tohoto přestupku. [25]

2.18.3 Organizování a umožnění nedovoleného překročení SH

§ 340 TZ. *„Kdo pro jiného organizuje nedovolené překročení státní hranice nebo jinému umožní či mu pomáhá nedovoleně překročit státní hranici nebo jinému po nedovoleném překročení státní hranice umožní či mu pomáhá přepravit se přes území České republiky nebo takové přepravení organizuje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. [26, § 340, odst. 1]*

Zde je vyjádřen zájem státu na kontrole osob, které překračují jeho státní hranici. Tento zájem vyplývá z potřeby dostát našim mezinárodním závazkům, regulovat nelegální migraci, bojovat proti mezinárodnímu zločinu apod. Za nedovolené překročení hranic se považuje jejich překročení mimo hraniční přechod, jejich překročení na hraničním přechodu v jiné než stanovené provozní době nebo překročení v rozporu s účelem hraničního přechodu, úmyslné vyhnutí se kontrole na hraničním přechodu (§ 3 z.č. 216/2002 Sb.). S ohledem na náš vstup do schengenského prostoru toto ustanovení platí pouze u tzv. vnějších hranic vzdušného typu (letišť) a při případném dočasném zavedení kontrol na vnitřních hranicích. Jinak se na vnitřních hranicích neprovádí ochrana a lze je překračovat na kterémkoli místě (§ 9 odst. 1 zák. č. 216/2002 Sb.) O dočasném zavedení kontrol na vnitřních hranicích rozhoduje vláda nařízením. [25]

2.18.4 Porušení předpisů o mezinárodních letech

§ 343 TZ. Porušení zákona o mezinárodních letech se dopustí ten, kdo vznikne prostřednictvím vzdušného dopravního prostředku na území České republiky, za což mu hrozí trest odnětím svobody od šesti měsíců do tří let. [25]

2.18.5 Hranice vnitřní - vnější

Státní hranici definuje zákon č. 312/2001 Sb., o státních hranicích, v § 2. Dle tohoto ustanovení státní hranici tvoří „*souvislá množina bodů, které určují průběh státních hranic na zemském povrchu a jejichž polohu lze určit z hraničního dokumentárního díla. Státní hranice oddělují výsostné území České republiky od území sousedních států jak na zemském povrchu, tak svislým směrem ve vzdušném prostoru i pod zemským povrchem, v nadzemních i podzemních stavbách a zařízeních. Státní hranice jsou stanoveny mezinárodní smlouvou nebo ústavním zákonem. Polohu státních hranic lze určit z hraničního dokumentárního díla nebo z vyznačení průběhu státních hranic v terénu*“. [25]

Hranice lze překračovat za podmínek daných zvláštním právním předpisem (srov. zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech) nebo mezinárodní smlouvou, jíž je Česká republika vázána. Za nedovolené překročení hranic se považuje „překročení hranice mimo hraniční přechod, jejich překročení na hraničním přechodu v jiné než stanovené provozní době nebo překročení v rozporu s účelem hraničního přechodu, úmyslné vyhnutí se kontrole na hraničním přechodu (§ 3 zákona č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic)“. [25]

S ohledem na náš vstup do schengenského prostoru toto ustanovení platí pouze u tzv. vnějších hranic vzdušného typu a při případném dočasném zavedení kontrol na vnitřních hranicích. Na vnitřních hranicích, tím se myslí původní hranice ČR s okolními státy. Zde se neprovádí střežení a ochrana, a lze je nekontrolovatelně překračovat na kterémkoli místě. „Vnitřními hranicemi jsou hranice České republiky se státem, pro který jsou závazná ustanovení schengenské dohody. Vnitřními hranicemi se rozumí také mezinárodní letiště na území České republiky určené výhradně pro lety mezi smluvními státy. Vnějšími hranicemi jsou hranice České republiky s jiným než smluvním státem. Vnějšími hranicemi se rozumí také mezinárodní letiště na území České republiky určené pro lety, jejichž místo odletu, mezipřistání nebo příletu není na území smluvního státu.“ [25]

2.18.6 Maření výkonu úředního rozhodnutí

§ 337 TZ. Nejčastěji dochází k naplnění skutkové podstaty trestného činu nelegálním pobytem cizince, kterému bylo uloženo správní vyhoštění v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, které nerespektoval, čímž se dopustil trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí dle ustanovení § 337, kterého se cizinec dopustí nevycestováním po právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění a to od prvního dne po skončení svého výjezdního příkazu. [26]

"Kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl, zdržuje se na území České republiky, ačkoli mu byl uložen trest vyhoštění nebo bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění" [26, § 337 odst.1]

Jednání cizince je v tomto ustanovení § 337 TZ, postihováno odstavcem 1, písmenem b), kde je uvedeno: zdržuje se na území České republiky, ačkoli mu byl uložen trest vyhoštění nebo bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, kdy mu hrozí trest odnětí svobody až 2 léta. Samotné trestní stíhání takového cizince pak zahrnuje jeho umístění do vazby a následné uložení trestu vyhoštění formou trestního příkazu, tedy nikoliv správního, nýbrž soudního trestu vyhoštění a to v rozmezí od 1 do 10 let. V případě, že by cizincem byl podán proti tomuto rozhodnutí soudu odpor, došlo by na hlavní líčení před samosoudcem. Po nabytí právní moci je cizinec umístěn do vyhošťovací vazby a poté deportován z území ČR. V souvislosti s tímto nelze ani vyloučit trestní odpovědnost jiných osob, a to v některé formě účastenství na trestném činu, což je upraveno § 24 trestního zákoníku.

2.18.7 Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území ČR

§ 341 TZ. Druhým, nejčastěji se vyskytujícím trestným činem, který se vztahuje k neoprávněnému pobytu cizinců je trestný čin napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky dle § 341 trestního zákoníku, dle něhož je trestný ten, kdo *"v úmyslu získat neoprávněný majetkový nebo jiný prospěch pomáhá jinému k neoprávněnému pobytu na území republiky"*. [26] Zákon zde hrozí až jednoročním trestem v prvním odstavci, kvalifikované skutkové podstaty pak postihují toto jednání, je-li páčáno organizovanou skupinou, opětovně, v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin anebo je-li jím získán značný

prospěch. Nejvýše může být pachatel odsouzen až k 8 letům trestu odnětí svobody. V praxi se s aplikací tohoto ustanovení můžeme setkat v případech postihu českých občanů, kteří za úplatu uzavřeli s cizincem tzv. fingované manželství. [26]

2.18.8 Neoprávněné zaměstnávání cizinců

§ 342 TZ. Tímto ustanovením je postihování jednání označené slovy „*kdo soustavně, opakovaně, za zvlášť vykořisťujících pracovních podmínek nebo ve větším rozsahu neoprávněně zaměstná nebo zprostředkuje zaměstnání cizince, který se zdržuje neoprávněně na území České republiky nebo nemá platné povolení k zaměstnání, pokud je podle jiného právního předpisu vyžadováno, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, propadnutím věci nebo zákazem činnosti*“ [26, § 342, odst. 1]

2.18.9 Trest vyhoštění

§ 80 TZ. Trest vyhoštění v souladu s ustanovením § 80 trestního zákoníku, bývá nejčastěji ukládaným trestem cizinci. Soud jej může uložit pouze cizinci pachateli trestného činu, který není občanem ČR, a nemá statut uznaného uprchlíka. Uložením tohoto trestu je sledována bezpečnost lidí a majetku případně jiný obecný zájem. Dle stupně společenské škodlivosti, dříve označované jako nebezpečnosti trestného činu, poměrům pachatele, stupněm ohrožení osob a majetku a možnosti nápravy, se trest ukládá v rozmezí 1 až 10 let, může však být uložen i na dobu neurčitou a to v případech, kdy náprava není možná, což plně koresponduje se současnou judikaturou Ústavního soudu. [27]

„Soud může uložit pachateli, který není občanem České republiky, trest vyhoštění z území České republiky, a to jako trest samostatný nebo i vedle jiného trestu, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem; jako samostatný trest může být trest vyhoštění uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele uložení

jiného trestu není třeba. S přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, možnostem nápravy a poměrům pachatele a ke stupni ohrožení bezpečnosti lidí, majetku nebo jiného obecného zájmu může soud uložit trest vyhoštění ve výměře od jednoho roku do deseti let, anebo na dobu neurčitou“.

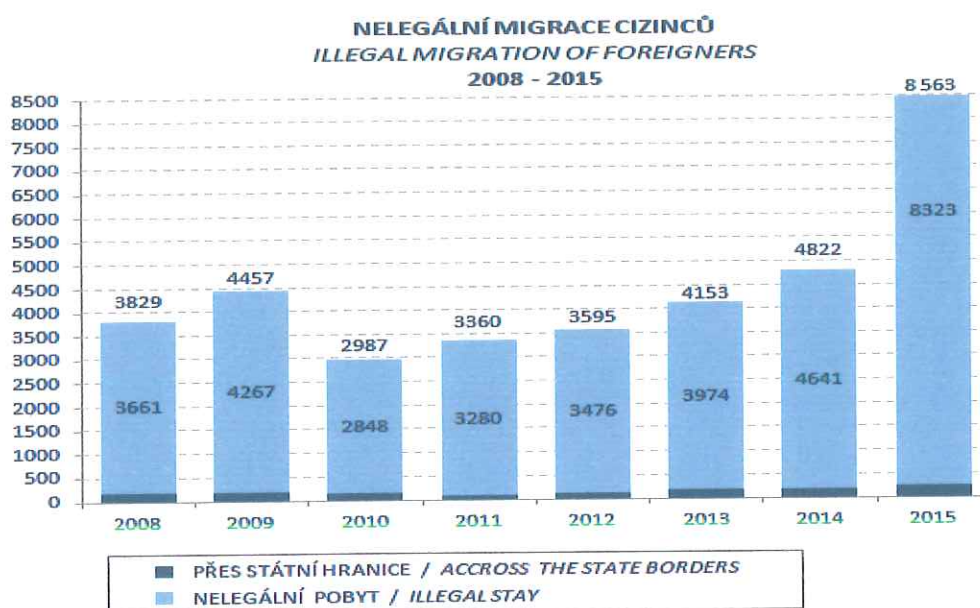
[24, § 80, odst. 1, 2]

3 CÍL PRÁCE

Pod neustálým tlakem médií, vyjádření politiků a vládnoucích garnitur, jsem se jako nespokojený občan rozhodl pro téma diplomové práce související s činností Policie ČR v oblasti řešení problematiky nekontrolovaného přílivu migrantů do okolních států EU, a s tím související trestné činnosti a to jednak při vstupu na naše území, tak v důsledku jejich nelegálního pobytu spojeného s ekonomickými a tudíž nelegálními aktivitami. Rovněž jsem byl ovlivněn i svou vlastní zainteresovaností, která je způsobena mou příslušností k Policii ČR. Ač můžeme být do jisté míry zklamáni přístupem států na vnější hranici schengenského prostoru, které, ač obdržely nemalé finanční prostředky, nedokázaly zajistit bezpečnost vnější hranice a tím de-facto, ač není přímo totožná, i EU, musíme učinit takové kroky, směřující v případě takové migrační vlny, která může ČR kdykoliv v budoucnu zasáhnout, abychom mohly této čelit bez výrazné podpory okolních států.

Cílem této diplomové práce je tedy poukázat a nebagatelizovat protiprávní jednání, k němuž v současné době dochází bezprostředně za hranicemi území ČR, Francii, Německu, Belgii, kdy je třeba využít tohoto stavu, poučit se z něj, a přijmout taková opatření, legislativního, technického a personálního charakteru, která by postačovala k potírání trestněprávního jednání migrujících osob. ČR, jako země EU, je skutečnou migrační vlnou, která by odpovídala typovému plánu „Migrační vlna velkého rozsahu“, zatím nedotčena. V tomto lze vycházet z údajů Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR, kde je sice z údajů let 2008 – 2015 patrný nárůst nelegální migrace cizinců, v porovnání se státy zasaženými migrační vlnou však zanedbatelný. Jednotlivci, kteří zde žádají o azyl, a jsou vybíráni převážně z řad křesťanů, nepředstavují pro ČR žádné bezpečnostní riziko. Nelze však spoléhat, že se jedná o stav trvalý, který se

nebude prohlubovat, a že ČR se v následujících letech při zlepšující se ekonomické kondici, nestane jednou z těchto cílových zemí.

Obrázek 1 Nelegální migrace v letech 2008-2015 na území ČR [32]

4 METODIKA – SWOT ANALÝZA

Jedná se o univerzální analytickou techniku zaměřenou na zhodnocení vnitřních a vnějších faktorů ovlivňujících úspěšnost nejen soukromé, ale i veřejné organizace, policii nevyjímaje, případně nějakého konkrétního záměru. V této diplomové práci je záměrem SWOT analýzy poukázat na některé nedostatky při řešení migrační krize velkého rozsahu, které by přispěly k efektivnější činnosti Policie České republiky, a dalších spolupracujících složek účastnících se této problematiky. Nejčastěji je SWOT analýza používána jako situační analýza v rámci strategického řízení. Autorem SWOT analýzy je Albert Humphrey, který ji navrhl v šedesátých letech 20. století. SWOT, je akronym z počátečních písmen anglických názvů jednotlivých faktorů [33]:

- STRENGTHS - silné stránky,
- WEAKNESSES - slabé stránky,
- OPPORTUNITIES – příležitosti,
- THREATS – hrozby.

SWOT analýza je univerzální analytickou technikou, která je velice rozšířena, její využití v praxi je velmi široké, dá se říci, že neomezené. Ač jejím primárním cílem bylo hodnocení celé organizace z důvodu strategického řízení a rozhodování, lze ji využít téměř na cokoliv. Počínaje osobním hodnocení zaměstnanců, produktů, částí organizace či celého podniku. Rovněž lze prostřednictvím této hodnotit různé záměry což bude pro tuto práci stěžejní úloha. Jednak postihuje klíčové zdroje rizik (hrozby), pomáhá si je uvědomit a případně nastavit adekvátní protiopatření. Pro vnější faktory platí, že je zapotřebí předem jasně stanovit, co se za ně, s ohledem na analyzovaný problém nebo subjekt, považuje. Jejím záměrem je označit silné a slabé stránky uvnitř organizace, v čem je činnost, v tomto případě Policie České republiky dobrá, a v

čem špatná. Tak je důležité poznat i příležitosti a hrozby nacházející se ve vnějším, okolním prostředí. [33]

Cílem SWOT analýzy je identifikovat a následně omezit slabé stránky, podporovat silné stránky, hledat nové příležitosti a znát hrozby. I organizace jako Policie České republiky by měla využívat příležitostí, které se nabízejí, a na základě poznatků plynoucích z analýzy předcházet hrozbám. [33]

Vzhledem ke skutečnosti, že problematika vnitřní bezpečnosti je rozsáhlá, nebylo možno zpracovat SWOT analýzu do tabulky a graficky ji vyjádřit. Z tohoto důvodu byla využita její textová forma.

4.1 Silné stránky

- a. Připravenost na migrační vlnu, která je vyjádřena typovým plánem, krizového řízení "Migrační vlna velkého rozsahu", znovuzavedení ochrany a kontrol na vnitřních hranicích v souladu s Schengenským kodexem.
- b. Systémově a stabilně fungující Policie ČR, plně využívající legislativní rámec, který postačuje k potírání běžné majetkové, násilné a hospodářské trestné činnosti, ale i organizované.
- c. Klidná bezpečnostní situace v ČR, způsobená fungujícím bezpečnostním systémem.
- d. Migrační vlna velkého rozsahu tak, jak postihla např. Francii a Německo, má na ČR zatím nepřímí vliv, který nezvyšuje přímé riziko migrační vlny pro ČR, a s tím zvýšený nárůst trestné činnosti a riziko teroristického útoku na našem území.
- e. ČR v porovnání s vyspělými státy EU, není pro migrující osoby ekonomicky atraktivní, což spočívá ve výrazně menší možnosti uplatnění na trhu práce a výrazně menší sociální podpoře.

- f. Historicky velmi slabé zázemí pro činnost organizovaných a teroristických skupin na území ČR, v porovnání s etnickými menšinami ve Francii a Německu.
- g. Schopnost zvládat krizové situace a jejich následky, prostřednictvím profesionálně fungujícího integrovaného záchranného systému.
- h. Schopnost aktivně reagovat na vzniklé situace s cílem posílení odolnosti bezpečnostních složek, (prvosledové hlídky, nácvik AMOK – obdobný postup jako v případě teroristického útoku).
- i. Možnost povolání jiných bezpečnostních sborů za účelem plnění úkolů Policie ČR.
- j. Neúčast občanů ČR v bojích na Blízkém východě a severní Africe na straně teroristů.
- k. Funkční mezinárodní spolupráce policejních složek.
- l. Funkční databáze informačních systémů, využívané v rámci spolupráce policejních a jiných bezpečnostních složek.

4.2 Slabé stránky

- a. Personální a technická nepřípravenost při znovuzavedení hraničních kontrol či celkovému uzavření hranic, kdy dojde k oslabení vnitřní bezpečnosti z důvodu přesunu zejména lidských zdrojů.
- b. Neschopnost rychlé reakce z důvodu častých změn v koncepci fungování Policie ČR, a personálním obměnám, kdy dochází ke ztrátě odborníků a profesionálů, schopných situace zvládat.
- c. Omezené finanční prostředky na zvládnutí migrační vlny velkého rozsahu a s tím souvisejícím nárůstem kriminality.
- d. Minimální zkušenosti s migrační vlnou velkého rozsahu jako krizovou situací, a připraveností na ni.

- e. Malá rychlost správního řízení, vyhoštění, návraty, rušení pobytů a s tím související schopnost identifikovat osobu (migranta s padělanými doklady), představujícího hrozbu pro vnitřní bezpečnost ČR.
- f. Enormní nárůst administrativního zatížení příslušníků Policie ČR.
- g. Nedostatky ve vzdělávání odborníků na problematiku menšin.
- h. Nepředvídatelnost teroristických útoků páchaných jednotlivci osamělými vlky.
- i. Legislativní nevybavenost umožňující omezit vliv radikálů na jednotlivce a skupiny.
- j. Legislativní nevybavenost spočívající například v:
 - I. krátkodobé uchovávání údajů z telekomunikačního provozu,
 - II. nemožnost sledování odcizených mobilních telefonů, které v současné době nelze bez souhlasu držitele telefonu, kterým je již pachatelem, a třeba i člen organizované skupiny či terorista, realizovat,
 - III. existence anonymních telekomunikačních prostředků (předplacené SIM karty), rovněž anonymních platebních prostředků (elektronické či předplacené peněženky).
- k. Nekontrolovatelnost pohybu zboží a osob v rámci EU, z důvodu volného pohybu.
- l. Islamofobní pověst ČR ve světě, pramenící z neznalosti a neinformovanosti, což představuje určité bezpečnostní riziko.
- m. Selhávající prevence, a převažující represivní přístup.

4.3 Příležitosti

- a. Využít možnosti poučit se z migrační vlny, která postihla vyspělou část EU, zejména Německo.
- b. Lze realizovat opatření v době, kdy migrační vlna velkého rozsahu jako krizová situace, ohrožující vnitřní bezpečnost státu a zvyšující kriminalitu, bezprostředně nehrozí.
- c. Zajistit personálně a technicky operativní připravenost na migrační krizi a související zvýšený nárůst trestné činnosti.
- d. Iniciovat legislativní změny vedoucí k efektivnějšímu potírání trestné činnosti páchané migrujícími osobami.
- e. Přijmout opatření bránící radikalizaci, ke které dochází zejména v sociálně vyloučených lokalitách a no go zónách.
- f. Zlepšit informovanost občanů ČR o problematice migrace a jejích současných důvodech.

4.4 Hrozby

- a. Rizika plynoucí z migrační krize, v rámci které dochází k neregulovanému a nekontrolovanému přílivu osob - zvýšená kriminalita, organizovaný zločin a terorismus.
- b. ČR jako transitní země, sloužící k bezpečnému přesunu radikálů a finančních prostředků, sloužících k podpoře zločineckých a teroristických organizací.
- c. Zvyšující se odpor k islámu ve společnosti, způsobený migrační vlnou v sousedních státech, a s tím souvisejícím nárůstem teroristických útoků na území EU.
- d. Odmítavý postoj většinové společnosti a sociální napětí.
- e. Nebezpečí neúspěšné integrace v důsledku neochoty migranta se integrovat či asimilovat z důvodu odlišných kultur a zvyků.

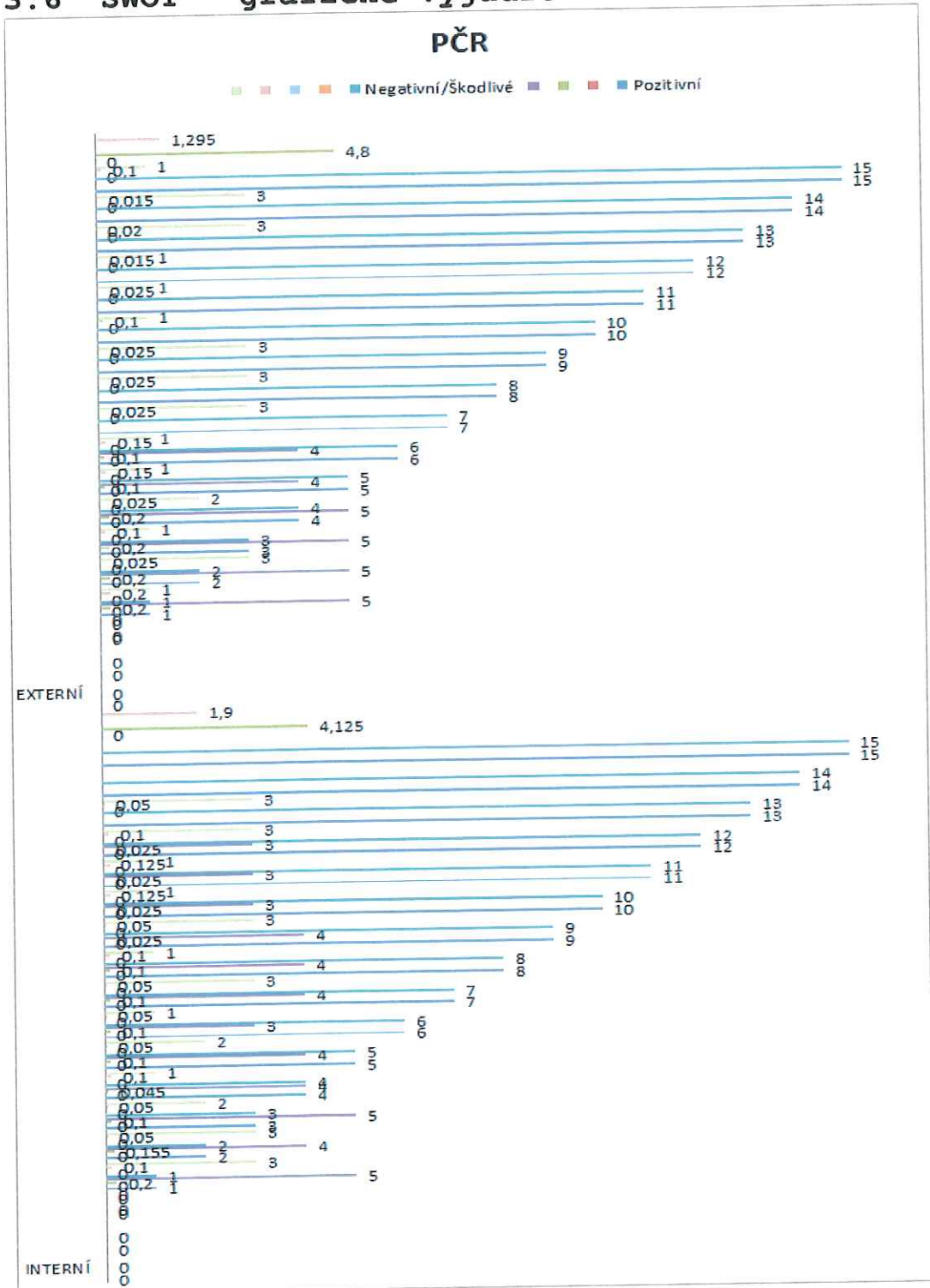
- f. Nezačlenění se do společnosti, odmítnutí kulturních hodnot ČR.
- g. Zvýšená aktivita islamofobních skupin v ČR, z čehož plyne nebezpečí radikalizace a extremismu.
- h. Oslabení vnitřní bezpečnosti ČR, prostřednictvím vlivu myšlenek islamofobů a extremistů na společnost.
- i. Nebezpečí vzniku sociálně vyloučených lokalit, ghet a no go zón, vytvářející kriminogenní prostředí.
- j. Zvýšené riziko útoku jedinců – osamělých vlků.
- k. Hrozba útoků na měkké cíle, u tvrdých je zatím nebezpečí vyloučeno.
- l. Hrozba útoku na prvky kritické infrastruktury.
- m. Ohrožení občanů a objektů České republiky v zahraničí, (diplomaté, velvyslanectví).
- n. Zvýšené riziko vzniku extremistické skupiny (politické strany), schopných oslovit a spojit stejně smýšlející osoby.
- o. Zvyšující se sofistikovanost trestné činnosti, zejména organizovanými skupinami.

3.5 SWOT – tabulka

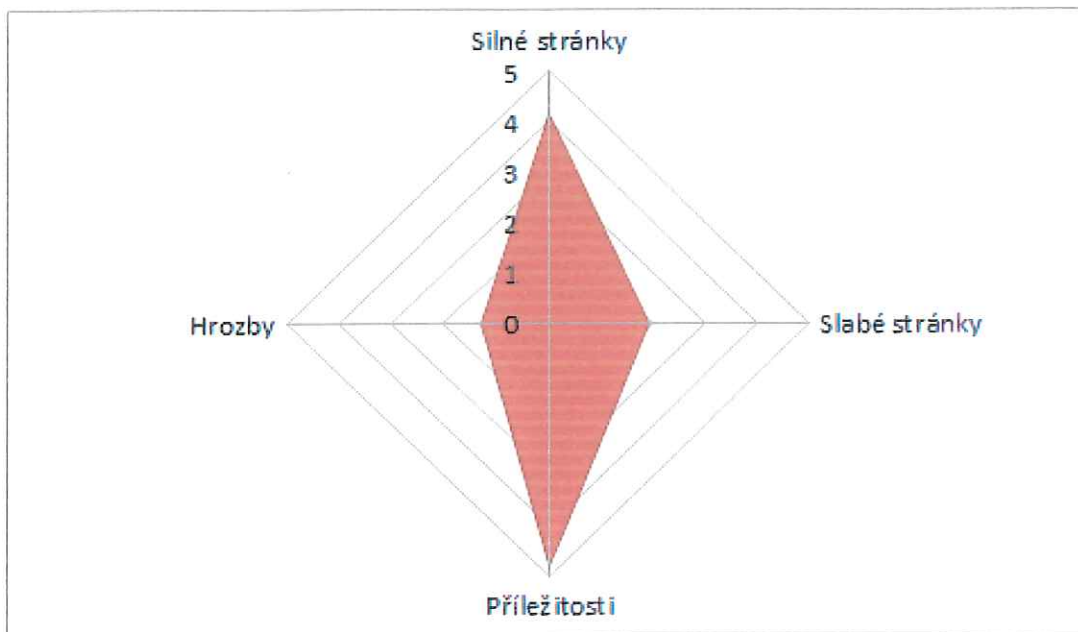
Pozitivní			Negativní/Škodlivé				
Silné stránky			Slabé stránky				
STRENGTHS			WEAKNESSES				
	důležitost	hodnocení		důležitost	hodnocení		
1	Připravenost vyjádřena typovým plánem	0,2	5	1	Personální a technická nepřipravenost	0,1	3
2	Systémově a stabilně fungující Policie ČR	0,155	4	2	Neschopnost rychlé reakce	0,05	3
3	Klidná bezpečnostní situace v ČR	0,1	5	3	Omezené finanční prostředky	0,05	2
4	Nepřími vliv migrační vlny - Německo	0,045	4	4	Minimální zkušenosti s migrační vlnou	0,1	1
5	Neatraktivnost ČR pro migrující osoby	0,1	4	5	Malá rychlost správního řízení	0,05	2
6	Slabé zázemí pro kriminální skupiny	0,1	3	6	Administrativního zatížení PČR	0,05	1
7	Schopnost zvládat krizové situace	0,1	4	7	Nedostatky ve vzdělávání odborníků	0,05	3
8	Schopnost reakce - prvosledové hlídky	0,1	4	8	Nepředvídatelnost teroristických útoků	0,1	1
9	Spolupráce k plnění úkolů PČR	0,025	4	9	Legislativní nevybavenost - vliv radikálů	0,05	3
10	Neúčast občanů ČR v bojích	0,025	3	10	Uchování dat, anonymní SIM a el. peněženky	0,125	1
11	Funkční informační systémy	0,025	3	11	Nekontrolovatelnost pohybu zboží a osob	0,125	1
12	Funkční mezinárodní pol. spolupráce	0,025	3	12	Islamofobní pověst ČR ve světě	0,1	3
13				13	Selhávající prevence, represivní přístup	0,05	3
14				14			
15				15			
Součet		4,125				1,9	
Příležitosti			Hrozby				
OPPORTUNITIES			THREATS				
	důležitost	hodnocení		důležitost	hodnocení		
1	Možnost poučit se z migrační vlny	0,2	5	1	Neregulovaný a nekontrolovaný příliv osob	0,2	1
2	Realizovat opatření v době mimo krizi	0,2	5	2	ČR jako transitní země	0,025	3
3	Zajistit připravenost na migrační krizi	0,2	5	3	Zvyšující se odpor k islámu ve společnosti	0,1	1
4	Iniciovat legislativní změny	0,2	5	4	Odmítavý postoj společnosti, sociální napětí	0,025	2
5	Přijmout opatření bránící radikalizaci	0,1	4	5	Neúspěšné integrace z neochoty migrantů	0,15	1
6	Zlepšit informovanost - migrace	0,1	4	6	Nezačlenění se do společnosti	0,15	1
7				7	Zvýšená aktivita islamofobních skupin	0,025	3
8				8	Oslabení vnitřní bezpečnosti ČR	0,025	3
9				9	Nebezpečí vzniku sociálně vyloučených lokalit	0,025	3
10				10	Zvýšené riziko útoku jedinců – osamělých vlků	0,1	1
11				11	Hrozba útoků na měkké cíle	0,025	1
12				12	Hrozba útoku na prvky kritické infrastruktury	0,015	1
13				13	Ohrožení občanů České republiky v zahraničí	0,02	3
14				14	Zvýšené riziko vzniku extremistické skupiny	0,015	3
15				15	Zvyšující se sofistikovanost trestné činnosti	0,1	1
Součet		4,8				1,295	
SWOT - výsledek			CELKEM				
					5,73		
Silné stránky		4,125					
Slabé stránky		1,9					
Celkem interní		2,225					
Příležitosti		4,8					
Hrozby		1,295					
Celkem externí		3,505					

Obrázek 2 SWOT analýza

3.6 SWOT - grafické vyjádření

Obrázek 3 SWOT analýza

Obrázek 4 SWOT analýza

V rámci shora uvedené analýzy jsem sloučil pozitivní a negativní vlivy do dvou sloupců, posléze jsem vybral ty s nejvyšší hodnotou, a tyto jsem následně přenesl do shora uvedených grafů.

Lze učinit jednoznačný závěr, že samotná pozitiva převyšují negativa, což vede k závěru, že realizace níže uvedených opatření, by byla účinná.

5 VÝSLEDKY

Na základě analýzy SWOT, která byla pro účely této diplomové práce zpracována, a kde byly identifikovány současné problematické stránky přístupu k bezpečnostním hrozbám plynoucím z reálně hrozící migrační vlny velkého rozsahu, jsou níže vyjádřeny závěry představující obecná východiska.

Realizovaná analýza poukázala na řadu oblastí, kde je na místě přijmout určitá opatření směřující k intenzivnějšímu potírání trestněprávního jednání migrujících osob, ale nejen to. Rovněž k samotnému předcházení trestné činnosti a zamezení vytváření prostředí pro její rozmáhání a vývoj.

Za tímto účelem jsem se rozhodl tato doporučení rozdělit do dvou částí. Jelikož Policie ČR je složkou represivní, ač působí i preventivně, budou se tato doporučení vztahovat spíše k těm represivním, nemajícím oblibu u veřejnosti, ale která jsou nezbytná k zajištění bezpečnosti občanů ČR a demokratických základům naší země, její celistvosti a svrchovanosti.

Je třeba zdůraznit, že doporučovaná opatření, a to zejména ta legislativní, která jsou uvedena v diskuzi této diplomové práce v souladu se schváleným zadáním diplomové práce, jsou opatřeními, která buďto nejsou v okolních státech zavedena, je uvažováno o jejich zavedení anebo již v některých případech v obdobné formě zavedena byla. Vše mají však společné. Nelze je podložit žádnou dlouhodobější studií dopadu, jelikož jejich zavedení nelze s ničím srovnávat. Z jejich nezavedení či velmi krátkého zavedení neplynou žádná relevantní data. Nejdříve musí dojít k jejich zavedení, abychom pak posléze mohli tato opatření vyhodnotit, a dále s nimi pracovat a rozvíjet je.

5.1 Doporučení personální povahy

Již při náboru nových policistů eliminovat možnost proniknutí extrémisticky a radikálně smýšlejících osob do řad policie.

Reorganizace PČR, posilující personální možnosti využití sil a prostředků PČR, zejména:

- I. Navýšení počtu odborníků a jejich školení na problematiku TČ migrujících osob, nejen z řad SCP, ale i z řad SKPV.
- II. Zajistit dostatečné síly a prostředky v případě znovuzavedení hranic či jejich uzavření.
- III. Nadále zvyšovat profesionalitu prvosledových hlídek (AMOK).

5.2 Doporučení legislativní povahy

- I. Zanesení pojmu „migrant – migrující osoba“ do legislativy trestního práva – jako speciální subjekt pro taxativně vymezené TČ .
- II. Pojem „Migrační vlna velkého rozsahu“ aplikovat i ve správním právu ve formě posunutí odpovědnosti za přešůpek do odpovědnosti trestněprávní.
- III. Zefektivnění pobytového řízení směrem k urychlení správního vyhoštění.
- IV. Legislativně zakotvit dlouhodobější uchovávání dat pocházejících z telekomunikačního provozu.
- V. Možnost vyhledat a sledovat odcizené telekomunikační prostředky.
- VI. Lustrace telefonů a profilů sociálních sítí v rámci bezpečnostních prověrek cizinců na vstupu.
- VII. Eliminace anonymních telefonních karet a platebních prostředků.
- VIII. Zvýšená pozornost věnovaná virtuálním měnám – bitcoin.

- IX. Osobní technické prostředky sloužící k sledování pobytu a pohybu vytypovaných osob, u nichž se lze důvodně domnívat, že mohou v budoucnu znamenat bezpečnostní riziko.

Provedenou SWOT analýzou byly označeny oblasti, které představují příležitost k jejich zlepšení. Nebudou zde probírána opatření z oblasti personální povahy, to nebylo cílem diplomové práce. Pozornost bude věnována opatřením z oblasti legislativní, která mají přímý dopad na činnost Policie ČR a to jak ve stádiu prověřování v souladu s ustanovením § 158 trestního řádu, tak vyšetřování v souladu s ustanovením § 160 trestního řádu.

Jedná se o zvýšení trestní odpovědnosti migrujících osob – cizinců, dále o oblast nekontrolovaného pohybu a pobytu migrujících osob a s tím související vstup na území ČR. Další sledovanou oblastí by mělo být vše, co přispívá k anonymitě takové osoby, tj. anonymní telekomunikační a platební prostředky a elektronická měna.

6 DISKUZE

Evropa čelí mimořádné migrační vlně, která v žádném případě není u konce. Pouze došlo k dočasnému snížení počtu migrujících osob v návaznosti na přijatá opatření ze strany EU, kdy v důsledku těchto dochází k uzavření některých současných migračních cest. Nenechme se však unést myšlenkou, že Evropa migrační vlnu přestála. Nejen na Africkém kontinentu, ale i Blízkém východě je připraveno statisíce lidí se vydat do Evropy za lepším životem, a jak již bylo zmíněno v teoretické části, jedná se ve většině případů o migranty ekonomické, pocházejících ze států, kde žádný válečný konflikt v současné době neprobíhá.

Vnější bezpečnostní podmínky za hranicemi ČR nezasahují jen do oblastí jako je extremismus, se kterým je radikalizace blízce spojena, ale i organizovaný zločin, kde je v této oblasti zaznamenán enormní nárůst trestné činnosti spočívající v převaděčství, což má dopad i na naši vnitřní bezpečnost. Ač v případě teroristických útoků, které jsou s migrací nevylučně spojeny, nedosahuje v České republice dopad celkového počtu obětí, které mají na totožném území na svědomí např. dopravní nehody, ani zlomku, jejich skutečný dopad na vnitřní bezpečnost je mnohem širší.

Destabilizované státy Blízkého východu a severní Afriky, nástup teroristických skupin v čele s Islámským státem, rozšiřující se fenomén zahraničních bojovníků, migrační krize a radikalizace jednotlivců a celých skupin, jsou vzájemně provázané aspekty, které jsou příčinou jednak zvyšující se kriminality a jednak rizika teroristického útoku. Proti této v současné Evropě není imunní žádná země, ČR nevyjímaje.

Patří sem radikalizace části majoritní skupiny, nárůst populistických či extrémistických skupin, různých politických proudů, které po vzoru teroristů šíří strach a nenávisť k čemuž nabízejí jednoduchá radikální řešení.

Současný terorismus má řadu příčin. Bez účasti okolních států není ČR schopna některé ovlivnit, jejich příčina je daleko za hranicemi ČR.

Ač je hrozící riziko teroristického útoku jako důsledku probíhající migrační krize v jednotlivých regionech či státech odlišné, státy západní Evropy jako Německo a Francie jsou radikálním islamismem ohroženy vzhledem k historickým a demografickým důvodům více, než střední Evropa, je třeba zhodnotit současný stav připravenosti státu na hrozící migrační vlnu, přesně definovat nedostatky připravenosti státu a jeho složek na nebezpečí z tohoto plynoucí a přijmout přijatelná opatření směřující ke zvýšení její bezpečnosti byť i přes odpor evropských partnerů.

6.1 Proč je třeba zvyšovat bezpečnost

Německo se rozhodlo již potřetí během sta let potopit Evropu. Málokdo poukazuje na to, že v souvislosti s pozváním a přijetím milionů uprchlíků bez konzultace s parlamentem, mohlo dojít k spáchání trestného činu proti ústavě.

Íránský křesťanský uprchlík, citovaný listem Die Welt uvedl, že v uprchlickém centru se nemohl ke křesťanství přiznat. Muslimové jej budili před úsvitem o ramadánu s nadávkami do káfirů – bezvěrců. Plivali na něj, zacházeli s ním jako se zvířetem a hrozili mu, že jej zabijí. Křesťanská rodina z Mosulu uvedla, že jim bylo muslimy vyhrožováno se slovy, zabijeme vás a budeme pít vaši krev. Rvačky, útoky a zranění noži, tyčemi hlásí takřka všechna uprchlická centra. Německá pobočka Mezinárodní společnosti pro lidská práva obdržela zprávy o agresivním chování muslimů směřujícím proti jinověrcům a to včetně hrozeb stětí hlavy. Dle sdělení Německé policie, muslimští imigranti v centrech nastolují zákony šaría. Dívčí školy dostávají policejní ochranu.

Dle předpokladu Bavorského premiéra Horsta Seehofera, by s naplněním zákona o reunifikaci rodin, mohlo v příštích letech přijít do Německa až 9 milionů imigrantů k již dnešním cca 5 milionům. Se svou přirozeně vyšší porodností by se tak mohli do deseti let stát v Německu většinou, a tím i největší muslimskou komunitou v Evropě. Tím by se z Německa stala zcela jiná země ohrožující svou bezpečnost a samotný základ toho, co činí Německo Německem. Studie bezpečnostních složek citovaná v deníku Die Welt konstatuje, že integrace je nemožná s tím, že importuje islámský extremismus, arabský antisemitismus, etnické konflikty jiných národů a zcela odlišné chápání společnosti a zákona.

V případě Francie se jedná o evropskou zemi s nejvíce rozšířeným islámem. Oficiálně se dle dekretu č. 96-1156 z 26. prosince, s dodatky č. 2000-796 z 24. srpna 2000 a 2001-707 z 31. července 2001, přiznává existence 750 citlivých městských zón „zones urbaines sensibles“, nad nimiž vláda nemá plnou kontrolu. Rektor Velké mešity pařížské Dalil Boubakeur vyzval ke zdvojnásobení počtu mešit, jelikož 2200 mešit sedmimilionové komunitě nestačí, k čemuž chtějí využít nevyužívané kostely. 53 % Francouzů souhlasí s názorem, že Francie je ve válce, a 51 % souhlasí s tím, že islám je neslučitelný s hodnotami francouzské společnosti. Premiér Valls předkládá nový zákon, který povoluje bezpečnostním složkám sledovat komunikaci osob podezřelých z terorismu. 63 % Francouzských občanů souhlasí s omezením občanských svobod v souvislosti s bojem proti terorismu. V Remeši skupina muslimek zbije mladou Francouzku za to, že při opalování v parku veřejně vystavovala nemravné množství těla. Řady spisovatelů a novinářů dostávají policejní ochranu, například Éric Zemmour za knihu Francouzská sebevražda, Philippe Val, bývalý ředitel Charlie Hebdo, a zbytek přeživší redakce, Hassen Chalghoumi, jeden z imámů bojujících proti radikalizaci. Rovněž politička Marine Le Penová.

Muslimští imigranti zcela odmítají hodnoty francouzské společnosti a upřednostňují islám, zákony šaría v předměstských oblastech nahrazují francouzské právo. V sérii teroristických útoků v Paříži zemřelo 130 lidí, zraněno bylo 360, kdy jeden z teroristů byl čerstvý azylant se syrským pasem. Prezident Francie Hollande, veřejně oznamuje, že Francie je ve válce s islámským terorismem. Francouzská mutace internetového časopisu IS Dabiq, vyzývá své stoupence ve Francii, aby zabíjeli učitele hlásající sekularismus (integraci), co by nepřátele Alláhovy. Ministerstvo veřejné bezpečnosti v řadách pařížské policie označuje 17 radikálních muslimů.

Tradiční společenský řád v zemích Blízkého východu, který aspoň trochu fungoval, více či méně efektivně, se podařilo za poslední století dokonale zbořit, bohužel bez toho, aby zde byly nastoleny běžné demokratické struktury. Arabské společenství tak zůstalo uvězněno mezi svým vlastní tradiční řádem a současnou moderní společností, která se necítí být součástí jednoho či druhého. Bohužel se toto vyznačuje značnou nefunkčností. Nejde tak o samotné státy, nýbrž o kmenový systém bezvýhradné loajality k náčelníkovi, který se nachází v troskách pod tlakem náboženských, sektářských a etnických válek, které mají za následek nestabilní systémy bez jakékoliv struktury. Pokud se někdo domnívá, že v zemích jako je Sýrie, Irák a Afghánistán, může fungovat demokracie tak, jak ji známe v Evropě, je tzv. z jiného světa. Demokratické zřízení zde nikdy nefungovalo a fungovat nikdy nebude, vlastně ani nemůže.

Skutečnou tvář muslimského světa, smýšlení a mentalitu, nám podkryl začátkem roku 2017 Turecký prezident Erdogan, který se ohradil proti rozhodnutí německých a nizozemských úřadů nepovolit jeho ministrům na území dotčených států předvolební agitaci. Německou kancléřku Merkelovou označily místní novinové listy za Hitlera, a prezident Erdogan vybízel Turky v televizních přenosech vysílaných po celém světě, k plození pěti dětí tak, aby

obsadily Evropu. Evropa se dle jeho slov vydala na nebezpečnou stezku. Pokud se dál bude takto chovat, tak žádný Evropan, Zápaďan, nebude zítra v bezpečí, jakmile vykročí kdekoliv na světě na ulici. Nejsem si jist, zda tato vyjádření zvolil Turecký prezident správně, a zda spíše než diplomatický úlet nezněla jako výhružka. Již před těmito vyjádřeními panovaly ve společnosti určité protiturecké nálady a po těchto vyjádřeních a demonstracích menšin v Nizozemsku si sympatie muslimové nezískají.

Při zajišťování podkladů a informací, které jsem za účelem zpracování této práce získal, počínaje historií lidské migrace po současnou migrační vlnu, kdy jsem se snažil zhodnotit současný přístup k potírání trestné činnosti páchaného migrujícími osobami, ale i osobami, které jim v tomto napomáhají, počínaje trestnou činností přímo související s překročením státní hranice po trestnou činnost spočívající v nelegálních aktivitách na území ČR, až po terorismus. Ač se práce měla věnovat trestněprávnímu jednání migrujících osob, bylo nezbytné se při tomto zaměřit i na protiprávní jednání v oblasti přestupkového práva, kdy prostřednictvím tohoto je postihováno přestupkové protiprávní jednání. Jedná se však o období mimo vyhlášený krizový stav „Migrační vlna velkého rozsahu“ což jsem v průběhu zpracování diplomové práce shledával jako zcela nedostačující pro období, kdyby se ČR stala rovněž obětí takto rozsáhlé, zcela nekontrolovatelné migrační vlny.

Níže popsaná uvažovaná opatření nejsou zaměřena na konkrétní skupinu obyvatel či jednotlivce, jsou zaměřena na osoby či skupiny, které by za vyhlášeného krizového stavu „Migrační vlna velkého rozsahu“ na území ČR páchali trestnou činnost související především s terorismem a jinou závažnou trestnou činností ohrožující bezpečnost ČR.

6.2 Migrant jako speciální subjekt

Samozřejmě je na místě přijetí i takových instrumentů, které by toto riziko snížily, a v případě, že by takováto krizová situace nastala, byli jsme prostřednictvím těchto schopni migrační vlně odolávat a její důsledky pokud možno minimalizovat či zcela odstranit. Při tomto jsem dospěl k závěru, že je třeba, aby k typovému plánu „Migrační vlna velkého rozsahu“, nebylo přistupováno pouze jako k části krizového plánu, ale aby tento měl širší dopad do společnosti, obdobně jako v případě některých vojenských trestných činů, „za stavu ohrožení státu či válečného stavu“. To by zcela změnilo přístup nejen trestního a správního práva k migrujícím osobám, také samotných migrantů k dodržování Schengenského kodexu a readmisních dohod, které jsou v současné době málo účinné, ale také k získání respektu, ač cestou vynucení, k evropským hodnotám, potažmo hodnotám ČR.

V případě krizového stavu „Migrační vlna velkého rozsahu“ připadá v úvahu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu a stavu ohrožení státu. V případě stavu nebezpečí, ač se jedná o bezodkladná opatření, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury. Vyhláší se pro území kraje nebo jeho část cestou hejtmána či primátora hl. města Prahy. Nejsem přesvědčen o nutnosti za tohoto stavu jednání migrantů výrazněji postihovat a kriminalizovat.

V případě „Migrační vlny velkého rozsahu“, kdy by došlo k vyhlášení jednoho z krizových stavů „nouzového stavu či stavu ohrožení státu“, (čl. 5 a 7) ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky), což je již aplikovatelné pro území celého státu, je na místě, aby za těchto stavů, bylo jednání migrujících osob posuzováno přísněji, aby k těmto bylo přistupováno ne

z pohledu, že se jedná o migrující osoby, kterým je nutno pomáhat, nýbrž o osoby, které vstoupily na naše území nelegálně, na tomto nelegálně pobývají a aktivně se zde podílejí na nelegální činnosti. V případě, že na území ČR vstoupí osoba nelegálně, měla by se v souladu se zákonem podrobit azylovému řízení. Pokud tak osoba neučiní, pobývá vědomě na území ČR nelegálně a musí počítat s tím, že její pobyt a aktivity na území ČR tak budou vnímány a posuzovány přísněji.

Všechna jednání za vyhlášení krizového stavu „nouzový stav“ nebo „stav ohrožení státu“ by tak po celou dobu trvání krizového stavu byla okolností přitěžující, kdy by se jednání, původně postihované jako přestupkové, posunulo do oblasti trestněprávní, a jednání, které bylo posuzováno do dne vyhlášení krizového stavu dle norem platného trestního zákoníku, posuzováno v případě migrujících osob přísněji. Trestněprávní jednání migrující osoby by tak bylo hodnoceno u konkrétních taxativně vymezených trestných činů a za vyhlášeného krizového stavu, jednáním přísněji postihovaným, ne jednáním přitěžujícím. Není tím myšleno jednání uvedené § 42, písm. j) trestního zákoníku, kde je jednání za krizového stavu již jako přitěžující okolnost taxativně vymezené. Zde je toto jednání jako přitěžující okolnost sice vymezené, ale jako obecný subjekt platící pro všechny stejně. Je tím myšleno zavinění k okolnosti zvláště přitěžující v souladu s ustanovením § 17 trestního zákoníku.

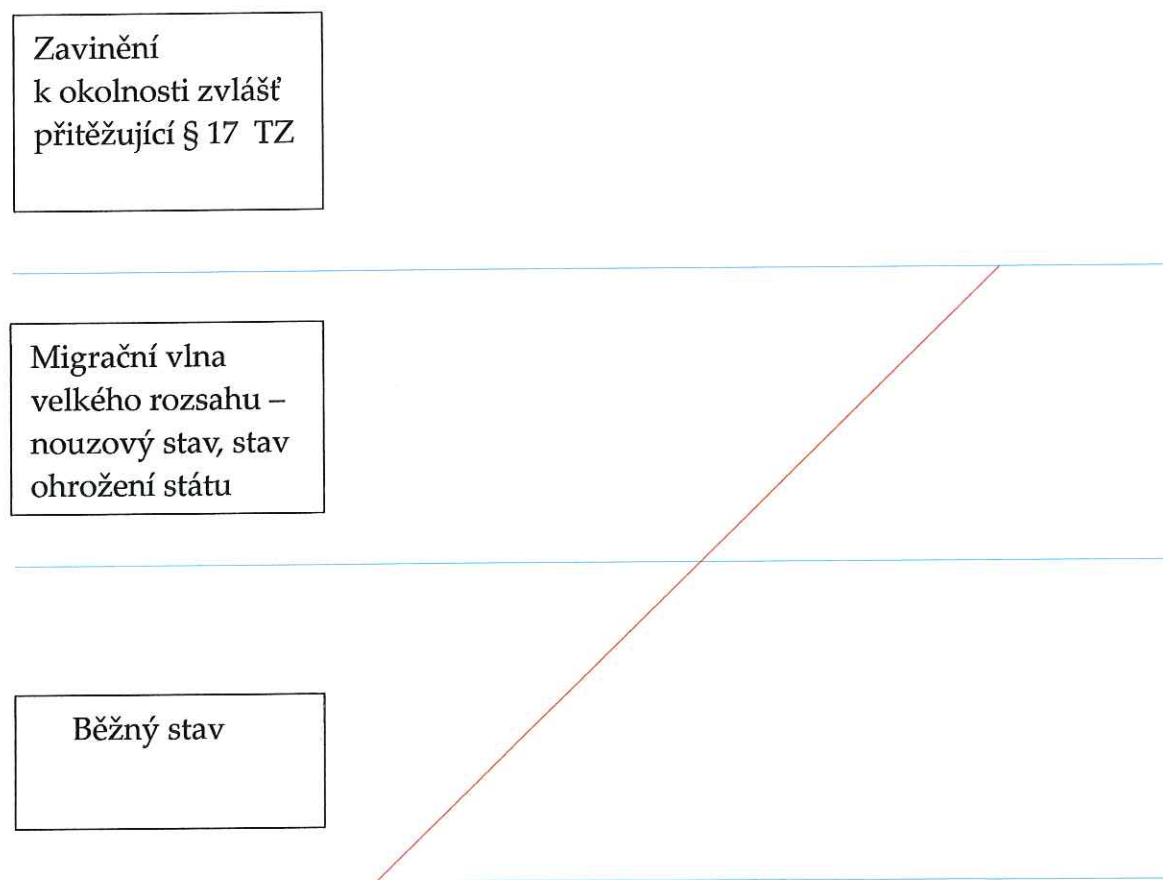
Jinou skutečností je okolnost blíže charakterizující jednotlivé znaky skutkové podstaty trestného činu, objekt, objektivní stránku, subjekt nebo subjektivní stránku, např. „spáchání trestného činu zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,“ v § 140 odst. 3 písm. i), „spáchání trestného činu na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,“ v § 145 odst. 2 písm. f), „spáchání trestného činu se zbraní“ v § 175

odst. 2 písm. c), „jako osoba, která má zvlášť uloženu povinnost hájit zájmy poškozeného,“ podle § 220 odst. 2 písm. a) apod.

Úvahou tohoto pojednání je, aby za vyhlášeného krizového stavu „Migrační vlna velkého rozsahu“, se jednání osoby „migranta“, která vědomě nelegálně vstoupila na území ČR, bylo posuzováno přísněji, a aby se pro taxativně vymezené trestné činy související s překročením státní hranice, nelegálním pobýváním na území ČR a dalších, tam, kde to uzná zákonodárce za vhodné, např. související s terorismem, pohlíželo na osobu se statutem migranta, jako na speciální subjekt, který vstoupil na území ČR nezákonně a nezákonně zde pobývá. Za tímto účelem by bylo třeba samostatného ustanovení trestního zákoníku, kde by byl jasně definován status migrující osoby a výčet trestných činů, které by tímto ustanovením byly za krizového stavu postihovány.

Uvažovaná opatření nejsou namířena vůči migrujícím osobám skutečně postiženým válkami či genocidou, těmto je třeba skutečně podat pomocnou ruku. Hovoříme zde však o tisících migrantů, kteří se již v současné době pohybují v rámci EU buďto bez dokladů, nebo s několika falešnými cestovními doklady s cílem páchat trestnou činnost či teroristické útoky.

Není cílem přísněji postihovat běžnou trestnou činnost, nýbrž trestnou činnost, která by bezprostředně ohrožovala bezpečnost státu, bezpečnost jeho občanů a majetku tj. § 312 Teroristický útok, § 312a Účast na teroristické skupině, § 312d Financování terorismu, § 312e Podpora a propagace terorismu a § 312f Vyhrožování teroristickým trestným činem, vše trestního zákoníku.

Obrázek 5 Vyjádření zvýšené trestní odpovědnosti

V návaznosti na zpřísnění trestní odpovědnosti migrujících osob navázat zpřísněním odpovědnosti migrantů za jednání, které by bylo jinak kvalifikováno jako přeštek. Nově by tak k tomuto bylo za vyhlášení krizového stavu přistupováno jako k TČ. Jednalo by se tak především o jednání, které je doposud kvalifikováno dle zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů, jako přeštkové jednání.

6.3 Znovuzavedení vnitřních hranic

V článku č. 26, Schengenského hraničního kodexu se píše: Rada může jako poslední možnost a jako opatření k ochraně společných zájmů v prostoru bez kontrol opětovně zavést hraniční kontroly. O znovuzavedení hraničních kontrol musí rozhodnout jeden nebo více členských států, což však neznamená zrušení Schengenu. EU byl zvažován návrh na opětovné zavedení vnitřních hranic v schengenském prostoru na dobu dvou let. Podle současných pravidel nesmí členové schengenského prostoru nikoho na svých hranicích zadržet déle než na šest měsíců. Úmyslem byla možnost rozšířit kontroly na vnitřních hranicích na dobu až 2 let, což by bylo při současném migračním ohrožení přínosem pro všech 28 členských států. Některé státy jako Německo, Rakousko a Švédsko již využily současné možnosti znovuzavedení hranic s cílem získat aktuální přehled a kontrolu nad množstvím žadatelů o azyl. Dlouhodobější zavedení hraničních kontrol lze realizovat na základě procesu, který by trval řádově několik měsíců, což je nepřijatelné a je nutné přijmout takové opatření, které by znovuzavedení vnitřních hranic umožnilo tzv. ze dne na den tak, aby byla situace od počátku podchycena.

Z veřejně dostupných zdrojů občané ČR vnímali snahu PČR cvičit znovuzavedení hraničních kontrol. Jedno takové se uskutečnilo ve dnech 9. - 10. 3. 2017, na státní hranici s Polskem. Do cvičení se, kromě Policie ČR, zapojila i Armáda ČR, Celní správa ČR, příslušníci Straže Granicznej Polska a zdravotnické zařízení Ministerstva vnitra ČR. Do cvičení se v terénu zapojilo 188 policistů, 38 příslušníků Armády ČR, 38 příslušníků Celní správy ČR a 10 pracovníků zdravotnického zařízení MV. Straž Graniczna posílila cvičení 16 příslušníky a 70 frekventantů střední policejní školy se zhostilo role figurantů.

Cílem tohoto cvičení, které se odehrálo nejen na hranici s Polskem, dá se říci, že bylo realizováno na všech hranicích se sousedními státy, bylo ověřit

přípravenost bezpečnostních složek ČR pro případ znovuzavedení hraničních kontrol. Úkolem PČR pak bylo poučit se ze simulované situace, vyhodnotit tuto, připravit návrhy a požadavky pro případ, že by tato situace v budoucnu reálně nastala.

Uvědomme si však, že tato cvičení na jednotlivých hranicích nebyla prováděna současně a z praxe mohu říci, že každé zavedení takového opatření personálně oslabí každé krajské ředitelství a územní odbor či základní útvar PČR do té míry, že tato jen stěží zajišťují stále služby, výjezdové skupiny a zpracování přijatých oznámení, kdy jednotlivá území jsou z pohledu bezpečnosti a vnitřního pořádku nezabezpečena, tzv. zůstávají odkryta. Takováto rozsáhlá opatření, které můžeme srovnat například s povodněmi, kterých jsem se osobně účastnil, zaměstnala všechny bezpečnostní složky, záchranné nevyjímaje. Jen stěží si dokážu představit znovuzavedení kontroly na vnitřních hranicích za současného personálního stavu a technického vybavení. Nic méně, je to krok správným směrem, zde máme možnost poučit se z chyb okolních států.

Z tohoto důvodu považuji za důležité, aby migrace, nemyslím tu současnou, ale stav, kdy dojde k vyhlášení krizového stavu "nouzového stavu či stavu ohrožení státu" pro celé území ČR, byla úzce svázána se znovuzavedením kontrol na vnitřních hranicích státu, což „schengenské acquis“ připouští, pokud to vyžaduje veřejný pořádek nebo bezpečnost státu, kdy členský stát může vlastním jednostranným rozhodnutím zavést ochranu svých původních vnitřních hranic po dobu nepřesahující 30 dnů, nebo po předvídatelnou dobu trvání závažné hrozby, kterou migrační vlna velkého rozsahu bezesporu je. Konkrétní způsob a rozsah znovuzavedení ochrany vnitřních hranic bude stanoven ad hoc nařízením vlády a bude záviset na konkrétní situaci. K zajištění těchto opatření jsou vypracovány typové plány, které jsou v principu založeny na

využití sil a prostředků SCP a ostatních složek Policie ČR a připravených nezbytných zařízení.

V tomto směru mohu vyjádřit i souhlas s vyjádřením Ministra vnitra Chovance "Migrace není důvodem pro znovuzavedení ochrany Českých hranic", který byl uveřejněn na webových stránkách securitymagazín.cz. Zdůvodnění je prosté: neexistuje závažná hrozba pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost v České republice. Česko neprovádí monitoring na hranicích, pouze tzv. "cílené" kontroly.

Na otázku, zda v případě výrazného zhoršení bezpečnostní situace v EU a zvýšení počtu uprchlíků, je schopna Česká republika zajistit účinnou kontrolu českých státních hranic odpovídá ministerstvo vnitra: "Samotný fakt migrace uvnitř schengenského prostoru není důvodem pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic a pro přijetí takového opatření musí být přítomná závažná hrozba pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost. Posouzení takového dopadu hrozeb by měl provést k tomu kompetentní orgán (např. Policie ČR, zpravodajské služby, atd.). Charakter současné situace nasvědčuje spíše tomu, že by mohlo být přijato opatření na celoevropské úrovni tak, aby nebylo ohroženo fungování schengenského prostoru jako celku."

A doplňuje: "Systematické monitorování osob překračujících vnitřní hranice se z podstaty schengenské spolupráce neprovádí. Policie a celní orgány provádějí cílené kontroly na základě získaných poznatků. V podmínkách současné frekvence dopravy v schengenském prostoru je stoprocentní monitorování pozemních vnitřních hranic po celé délce de facto nemožné, a to i při dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic."

Na otázku, jaké prostředky by Policie ČR potřebovala k zajištění účinné kontroly státních hranic, abychom byli schopni zabránit nekontrolovanému

přechodu hranic reaguje ministerstvo takto: "Dočasné znovuzavedení ochrany hranic je výjimečné opatření, které lze přijmout pouze v mimořádných situacích. Česká republika dosud takové opatření nepřijala. Finanční, personální a technické zajištění tohoto opatření je součástí příslušného krizového plánu."

Na otázku, zda v případě náhlého kolapsu je možné plnohodnotně zajistit monitoring hranic a zajistit vnitřní bezpečnost ČR, odpovědělo ministerstvo: "Při vstupu ČR do schengenského prostoru byly přijaty mechanismy zajišťující bezpečnostním složkám možnost účinné reakce na jakékoliv zhoršení bezpečnostní situace. Jejich součástí je rovněž možnost zapojení Armády ČR."

Při současné migrační vlně, která se ČR dotýká jen minimálně, není přijetí takového opatření na místě. I laikovi je však nadmíru jasné, že znovuzavedení ochrany vnitřních hranic při současném stavu decimace SCP, rozprodání a opuštění hraničních stanovišť, která byla při cvičení omezeně nahrazena stanovišti mobilními a úplnou absencí složky PČR zajišťující zelenou hranici, není reálně možné zajistit úplnou izolaci ČR. Jedinou možností tedy je tomuto celoevropskému problému věnovat zvýšenou pozornost, navýšit personálně stavy SCP, a vybavit tuto složku moderním technickým vybavením tak, aby mohla v případě znovuzavedení ochrany vnitřní hranice, s dočasnou podporou základních útvarů a AČR, plnit své úkoly efektivně, nejen na hraničních přechodech, ale i celé „zelené“ vnitřní hranici jako celku, která by byla v případě vyhlášení takového krizového stavu zcela uzavřena. Jinak nelze v případě migrační krize velkého rozsahu zajistit bezpečnost a veřejný pořádek ČR.

6.4 Bezpečnostní vstupní prověrka

Ač se značným zpožděním, Německá vláda schválila opatření pro snazší deportace migrantů. Je na místě implementovat tato opatření i do české legislativy, pokud budou využívána pouze v některém z okolních států, minou se zcela účinkem. Snahou těchto opatření je usnadnění a urychlení navrácení neúspěšných žadatelů o azyl. Cílem těchto opatření technické povahy je legální možnost úřadů kontrolovat SIM karty a obsahy mobilních telefonů, lustrvat telefony a profily na sociálních sítích. Tato opatření by měla nejen usnadnit ověření identity konkrétního migranta, ale i určení jeho národnosti, a měla by se stát součástí minimálních požadavků k umožnění vstupu na území ČR a součástí bezpečnostní prověrky každého žadatele o azyl.

Je však nezbytné, aby tato data a údaje získané z vstupních bezpečnostních prověrek, které by měly být realizovány již při vstupu do Schengenského prostoru, například prostřednictvím Frontexu, byla sdílena všemi státy Schengenského prostoru. Nemělo by se jednat o prověrku ve smyslu plánu společného postupu, o kterém je pojednáváno výše.

Minimálním požadavkem na bezpečnostní prověrku, by tak bylo vedle již předložení platných dokladů, i předložení mobilního telefonu se SIM kartou, zpřístupnění profilu na sociální síti a to v řádu 1 roku nazpět, vše za účelem lustrace. Pokud by po vstupu do Schengenského prostoru při opakované kontrole na území ČR prostřednictvím SCP, byly zjištěny odlišnosti a změny, byl by to signál či důvod k neudělení bezpečnostní prověrky a neumožnění legálního vstupu cizince na naše území, případně jeho vyhoštění, kdyby se již na našem území nacházel. Předcházelo by se tak zneužívání falešné identity, kdy někteří žadatelé o azyl měli několik identit, jako např. tuniský útočník z berlínského vánočního trhu Anis Amri, čímž by se především zamezilo vstupu osobám podezřelým z terorismu či napojeným na některou teroristickou skupinu, rovněž

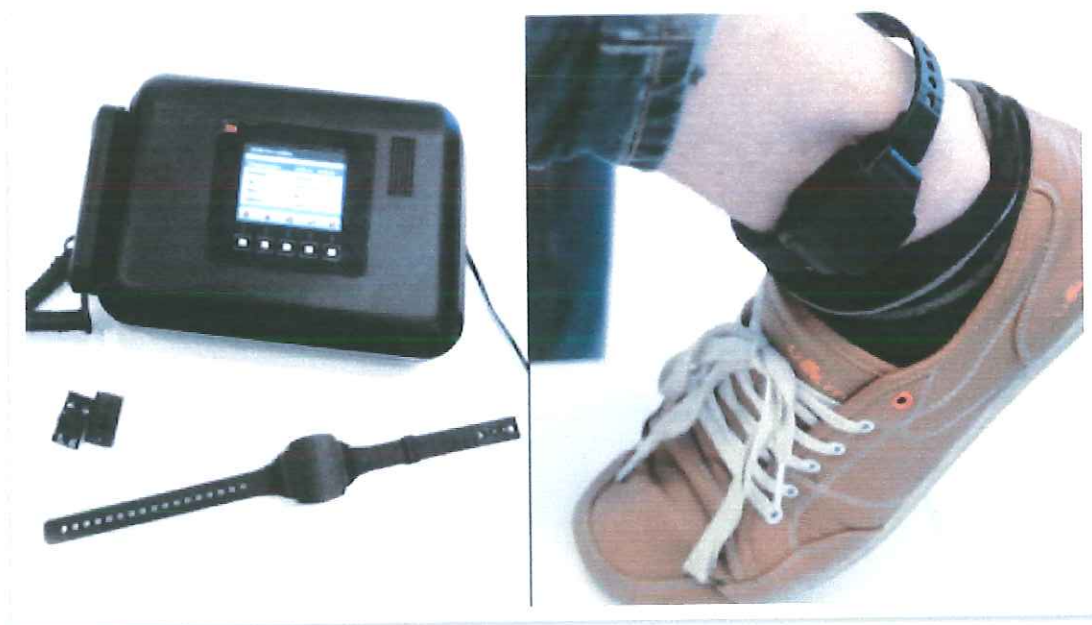
podporovatelů terorismu a jejich sympatizantům. Minimálně by v případě pochybností, byl pohyb takové osoby podchycen a monitorován. Tomuto se věnuje následující část.

6.5 Monitorování pobytu a pohybu osob

Jedním z dalších doporučujících opatření je využití již schváleného systému sledovacích elektronických náramků, které jsou primárně určené k sledování vězňů s uloženým trestem domácího vězení. Tento trest je v ČR možno uložit od roku 2010, z důvodu absence elektronických náramků však není soudy dostatečně využíván. V současné době je kontrola plnění podmínek domácího vězení kontrolována pouze prostřednictvím Probační a mediační služby, což se jeví i v očích soudu jako zcela nedostatečné a samotný trest se tak mívá účinkem. Je tedy na místě výrazná podpora tohoto systému elektronických náramků a jeho urychlené zavedení do praxe, a jeho širší využití tak, jak je například zamýšleno i v jiných okolních státech EU, potažmo Německu.

Jak již bylo Ministrem spravedlnosti Robertem Pelikánem (ANO) potvrzeno, sledovací náramky pro domácí vězně dodá společnost SuperCom za 93 miliónů korun. Náramky, které bude možné využít pro efektivnější kontrolu výkonu trestu domácího vězení a také pro některé vazebně stíhané osoby, je možné využít ke sledování pobytu a pohybu osob, u kterých je dáno důvodné podezření, že by mohly být členy nějaké teroristické organizace nebo že jsou na nějakou napojeni, spolupracují s touto či sympatizují. Je třeba využít jednu z hlavních výhod zařízení, a to možnost takto označené osoby sledovat. Sledování pohybu takovýchto osob cizinců, by mohlo být realizováno v souladu se zákonem o PČR, kde již jsou některá opatření pro boj s terorismem implementována.

Elektronické náramky je např. za určitých podmínek v Německu možné používat již dnes. Od roku 2011 je jejich pomocí možné sledovat pachatele sexuálních a násilných trestných činů, kteří byli odsouzeni alespoň ke třem letům vězení. Odsouzené pachatele, kteří nyní musí nosit elektronické náramky, sleduje nepřetržitě centrála v hesenském městě Bad Vilbel. Nyní je chce německá vláda nasadit i proti lidem, kteří nespáchali žádný trestný čin, ale úřady je podezřívají z toho, že mohou chystat útok. Elektronické náramky nejsou všelék, ale důležitý nástroj k zjednodušení sledování těch, kteří mohou představovat bezpečnostní riziko pro ČR. Někteří odborníci samozřejmě vyjadřují pochyby nad tím, jestli je v souladu s německou ústavou možné nařídít nošení elektronického náramku i lidem, na nichž sice ulpívá podezření, odsouzení ale nebyli. Schválené opatření je součástí německého bezpečnostního balíčku, na němž se v lednu 2017 dohodli vládní představitelé. Těmito kroky se snaží zabránit opakování předvánočního teroristického útoku z Berlína, který si vyžádal 12 mrtvých a desítky zraněných.

Obrázek 6 Náramek určený k sledování pohybu osoby [33]

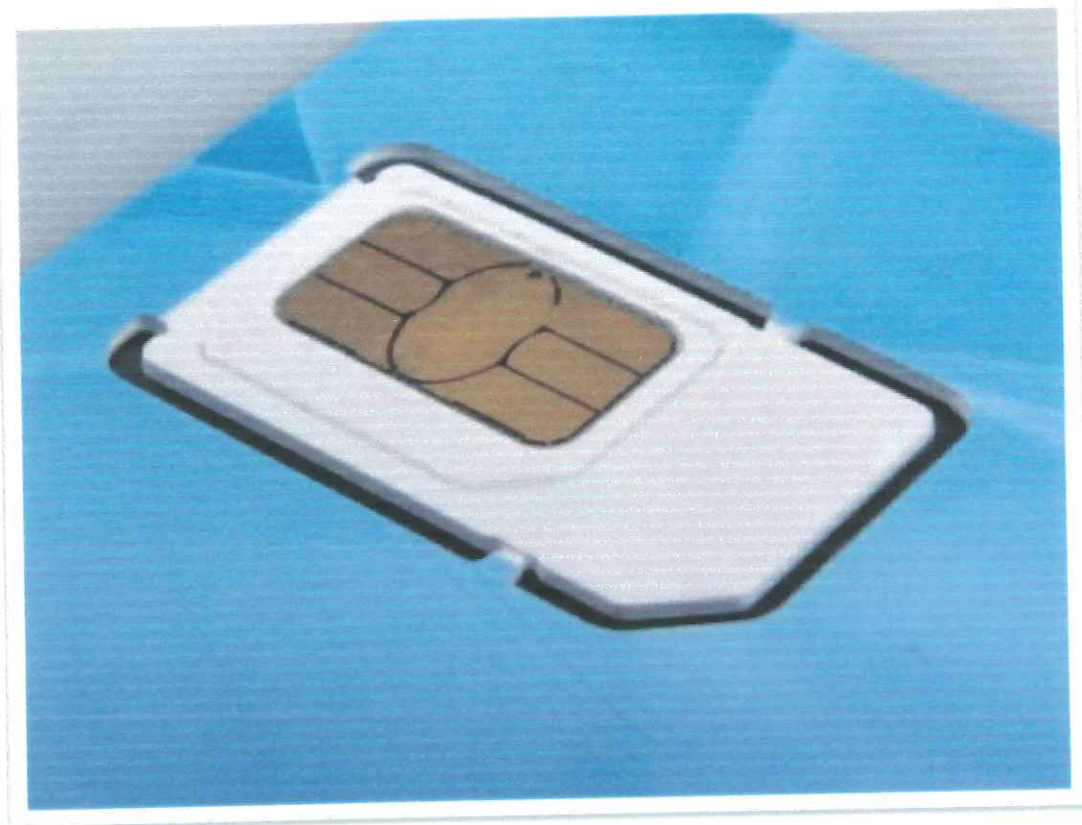
6.6 Anonymní telekomunikační a platební prostředky

Tato opatření by měla být implementována v době, kdy krizový stav „Migrační vlna velkého rozsahu“ ještě nenastal, nebo nenastoupil v celé své síle. Jednalo by se právě o jedny z opatření, plynoucích z poučení se ze stavu v okolních státech EU, kde jsou tato opatření dodatečně přijímána, např. Německo. V případě, že by tato krizová situace za podmínek vyhlášení stavu dle typového plánu „Migrační vlna velkého rozsahu“ nastala, ulehčilo by to všem složkám IZS podílejícím se na řešení tohoto stavu, především PČR při rozhodování o oprávněnosti a legálnosti pobytu migranta na našem území a jeho urychleném navrácení v souladu s readmisními dohodami.

SIM karty. Ač se tato opatření mohou jevit jako banální, nepodceňujme je. Jedná se o prostředky, které svou povahou umožňují anonymní komunikaci mezi zločinci a přenos finančních prostředků určených k páčání TČ, nebo které jsou výnosem z TČ. Snahou PČR je již řadu let, aby tyto karty byly zcela zrušeny, jelikož jsou významným bezpečnostním rizikem. V některých zahraničních státech již byl tento zákaz aplikován a anonymní SIM kartu zde zakoupit nelze. Jedná se však o velmi choulostivé politické téma podléhající silnému loby ze strany telekomunikačních společností. V souvislosti s tímto zákazem se hovoří o zásahu do práv občanů. Domnívat se, že registrace držitelů anonymních karet či jejich prodej oproti občanskému průkazu přinese řešení, je zcela mylné.

Takovéto opatření bylo zavedeno v roce 2016 v Maďarsku. Jedná se o jedno z opatření pro potírání trestného činnosti, organizovaného zločinu a terorismu. Nové karty jsou při prodeji registrovány, staré musejí být do 1. července 2017 zaregistrovány, po tomto datu již nebudou funkční. V Maďarsku zvítězila snaha o zvýšení bezpečnosti. Bylo by však zapotřebí, aby tato opatření byla realizována v rámci schengenského prostoru. V případě, že bude možné anonymní kartu zakoupit v jiném okolním státě EU, má toto opatření pouze lokální význam

dopadající na méně závažnou trestnou činnost. Na TČ s mezinárodním přesahem a terorismus, toto opatření mít dopad nebude.

Obrázek 7 Anonymní telefonní SIM karta [34]

Elektronické peněženky. Podstatou elektronické peněženky je bezpečná úhrada finančních částek na internetu. Při jejich použití nemusíte uvádět žádné údaje tak, jako například v případě platby běžnou kreditní či debetní kartou tj. číslo karty nebo PIN, což slouží k identifikaci držitele. Kredit peněženky se dobíjí obdobně jako kredit SIM karty, na rozdíl od platební karty nepotřebujete ani jiný účet vázaný na poskytovatele platebního systému a peněženku můžete dobít kdykoliv a v jakékoliv libovolné bance.

A zde se opět dostáváme do střetu s občanskými právy. Jako ve všech případech proč je tato služba oblíbená je právě její anonymita, její nesvázanost s konkrétní bankovní institucí a bezbrannost, především OČTR při vyšetřování TČ, které nemají možnost jejich existenci podchytit a způsob jejich používání v konkrétních případech monitorovat.

To, v čem je v počátku shledáván pro člověka přínos, anonymita a nezávislost, se stává naopak jedním z bezpečnostních rizik. Uživatel karty tak jak v případě SIM, není nikde evidován, a tudíž je nedohledatelný. Veškeré finanční transakce a osoba, která je provádí, jsou zcela anonymní. Ač nemáme co skrývat, v touze po anonymitě sami vytváříme prostředí bez jakýchkoliv pravidel, které nejvíce vyhovuje ne těm poctivým a slušným, ale naopak těm, co se dopouští nelegálních aktivit.

Obrázek 8 Anonymní elektronická peněženka [35]

6.7 Virtuální měny

Zpráva Europolu a členských států EU, vytvořená v důsledku teroristických útoků na Paříž v listopadu 2015, nenašla žádné relevantní důkazy, které by potvrdily používání virtuální měny, v tomto případě bitcoinu, k financování terorismu.

Zpráva Europolu se časově shoduje se spuštěním Evropského protiteroristického centra ECTC (*European Counter Terrorism Centre*), ústředního informačního střediska, kde budou členské státy EU sdílet informace mezi soudními orgány pro boj proti organizovanému zločinu a terorismu. Po útocích v Paříži byly pod drobnohledem nejen různé účty ISIS (Islámský stát v Iráku a Sýrii), využívané na financování jejich činnosti, ale také různé anonymní platební metody, včetně bitcoinu. Ve stejné době byla také svolána mimořádná schůze ministrů vnitra a spravedlnosti států EU, s cílem vytvořit kontrolu nad digitálními měnami.

Je přitom široce známo, že hlavním zdrojem příjmů teroristických skupin po celém světě je kromě únosů, vydírání a prodeje starožitností především prodej pašované ropy z území, na která jsou jinak vyhlášené sankce.

Nejsou prakticky žádné důkazy nasvědčující tomu, že by bitcoin využívali tradiční specialisté na praní špinavých peněz, nebo že by digitální měny hrály nějakou roli ve financování terorismu. Na druhé straně však existují i organizace, Mezinárodní akční výbor FATF (*Financial Action Task Force*), které bitcoin v tomto ohledu za riziko stále považují. Ač není jednoznačně prokázáno využívání virtuálních měn k teroristickým účelům, je zapotřebí toto prostředí sledovat. Teroristé jsou vždy o krok napřed a tím, jak se jejich okruh možností zužuje, jsou nuceni nalézat stále nové. Tak jak můžeme sledovat současný vývoj v páchání teroristických útoků, kde se evidentně přechází od nákladných a stále hůře

proveditelných teroristických útoků páchaných nástražnými výbušnými zařízeními či střelnými zbraněmi, k využívání nákladních vozidel jako zbraně, kdy toto nelze podchytit. Takovíto vývoj lze předpokládat i v případě přesouvání finančních prostředků určených k terorismu. Současné legislativní kroky EU stále ztěžují převážení a přesuny financí určených pro terorismus, tudíž je zcela logické, že teroristé a jiné organizované zločinecké struktury, budou vyhledávat nové možnosti, kdy virtuální měna jejich pozornost jistě upoutá.

Cílem této práce není vytvářet prostředí strachu, nýbrž upozornit na stav, který naší zemi může v budoucnu hrozit. To si pravděpodobně uvědomují i naši zákonodárci, nebo aspoň někteří z nich, kteří mají snahu omezit cizince. V době zpracování této diskuze, byl poslaneckou sněmovnou projednáván návrh vládní novely zákona o pobytu cizinců a o zaměstnanosti z dílny Ministerstva vnitra. Cílem tohoto návrhu je zvýšení bezpečnosti země, což se však dostalo do úzkého střetu s dodržováním ústavních práv a svobod. Poslancem Václavem Klučkou (ČSSD), byl podán návrh na zpřísnění podmínek pobytu cizinců, který spočíval ve zrušení soudního přezkumu odmítnutých žádostí o pobyt, povinnost cizinců dokládat rodné či oddací listy s cílem odhalovat padělky a ověřovat totožnost osob. Předmětný návrh již prošel výborem pro bezpečnost.

Jako problematická část této novely je označováno zrušení soudního přezkumu. Pokud je v současné době Ministerstvem vnitra ČR zamítnuta cizinci žádost o pobyt, může se neúspěšný žadatel obrátit na soud. Nově by takováto možnost zanikla. To by mohlo být dle některých právních názorů zásahem do základních principů právního státu. Podle poslance Klučky, by naopak šlo o ulehčení státní správě, jelikož rozhodnutí by bylo pouze na MV ČR. V případě negativních rozhodnutí by se tak urychlilo vycestování cizince z území ČR. Tím, že se čeká na soudní rozhodnutí, se neustále prodlužují lhůty k opuštění republiky cizincem, což je právě jeden z hlavních problémů.

Proti této zásadní novele, která by mohla udat nový směr směřující k zvýšení bezpečnosti ČR, se postavila vládní rada pro lidská práva. Jejím nesouhlasným stanoviskem se bude zabývat vláda. Ministr pro lidská práva Jan Chvojka (ČSSD) v něm upozorňuje, že návrh jeho stranického kolegy na zpřísnění znamená porušení mezinárodních závazků ČR a rozpor s ústavou, což může vést k soudním sporům.

Musíme si však uvědomit, že žijeme v době, kdy mír a blahobyt, kterým jsme obklopeni, není nikým zaručen, není ničím trvalým, velice rychle může nastat situace, že se sami budeme muset bránit hrozbě ataku ve formě uprchlické krize, možná i expanzi některého z východních států jako v případě ukrajinského Krymu. Tudíž musím kvitovat, že někteří z poslanců se již tímto směrem ke zvýšení bezpečnosti ČR vydali.

7 ZÁVĚR

Jedná se o otázku priorit. Buďto budeme otevření světu vědomi si nebezpečí, kterému se tímto vystavujeme a dokud se nás přímo nedotkne, budeme jej přijímat jen velmi povrchně anebo si tuto současnou hrozbu uvědomíme a v době, kdy s tím něco udělat ještě můžeme, budeme aktivní a budeme činit právě ty smysluplné kroky, které z nás udělají bezpečnou zemi a to i za cenu zásahu do základních lidských práv a omezení osobních svobod.

Každý jedinec vnímá toto nebezpečí jinak. Je těžké vyjádřit jednoznačný závěr či dogma, že takto je to správně. Jsem přesvědčen, že cíl práce byl naplněn, jelikož záměrem bylo upozornit na hrozící nebezpečí, kterých je řada a tato diplomová práce se zabývá zlomkem těchto hrozeb. Může se jevit, že se jedná o drobnosti nemající význam v boji s kriminalitou migrujících osob, pokud by však byly tyto instrumenty realizovány a zaneseny do české legislativy, významně by přispěly k omezení možností k páčání trestné činnosti a terorismu, který je bez výhrad jednoznačně s migrací spojen.

Jsem si vědom, že člověk se jen velmi nerad vzdává výtěžků společnosti, a že ještě před několika lety by byly tyto úvahy a doporučení vnímány jako populistické nebo snad diskriminační až xenofobní. V současné době je však ve společnosti cítit napětí a určitý obrat k zajištění vlastní bezpečnosti, a v brzké budoucnosti by mohla nastat doba, kdy tato opatření popsaná v diskuzi, a další jiná výraznější opatření, budou přijata bez jakýchkoliv výhrad, a stanou se samozřejmostí, která bude postupně společností vnímána a přijímána pozitivně. Je jen otázkou, zda tento čas již nastal.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Zkratka	Její význam
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
PČR	Policie České republiky
SCP	Služba cizinecké policie
OČTŘ	Orgán činný v trestním řízení
NCOZ	Národní centrála proti organizovanému zločinu
TZ	Trestní zákoník
TČ	Trestný čin, trestná činnost
PobCiz	z.č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ANO	Akce nespokojených občanů, politické hnutí
MVVR	Migrační vlna velkého rozsahu
SH	Státní hranice

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. UHEREK, Zdeněk., OSŤÁDALOVÁ, Šárka., HONUSKOVÁ, Věra., GÜNTER, Vladislav. *Migrace: historie a současnost*. 1. vydání. Ostrava: Občanské sdružení Pant, 2016. ISBN 978-80-905942-9-6.
2. MINISTERSTVO VNITRA. *Program podpory při potírání nelegální migrace*. Praha, 2007. Ministerstvo vnitra ČR.
3. BLAHOVSKÁ., Jana. *Migrace a kriminalita v České republice*. Mendlova univerzita v Brně. Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií. Brno, 2015. Vedoucí práce Ing. Milan Palát, Ph.D.
4. SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.
5. ČESKO. Část 1 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 30. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-97#cast1>
6. FISTĚJN., Jefim. *Reflex: společenský týdeník. Evropa dnes páchá sebevraždu a společenským elitám to ani moc nevadí*. 37, 30-31. Praha, Ringier ČR, 2015. ISSN 0862-6634.
7. BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus: střet civilizací, nebo dialog kultur?*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. Politologická řada, sv. č. 13. ISBN 8085959968.
8. ŠIŠKOVÁ, Tatjana, ed. *Výchova k toleranci a proti rasismu: [multikulturní výchova v praxi]*. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-182.
9. DAVID, Roman. *Politologie: základy společenských věd*. 5., přeprac. a rozš. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2003. ISBN 80-7182-162-4.
10. KURAS, Benjamin. *Poslední naděje civilizace*, 1. Vydání. Praha: Eminent, 2016. ISBN 978-80-7281-505-0.

11. KOŠTÁL., Jiří. *Nelegální migrace do zemí Evropské unie*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně. Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Eva Žatecká, Ph.D.
12. PANENKA, Radim., OVČÁČEK, Jiří. *Tato země je naše*. Praha: Olympia, 2016. ISBN 978-80-7376-442-5.
13. Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, *Audit národní bezpečnosti*, Praha 2016.
14. Kriminalistický útvar Praha, *Kriminalistický sborník speciál*, XLVII, 45, 3-41, Kriminalistický ústav Praha Policie ČR, 2003.
15. ČESKO. Část 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 29. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240#cast1>
16. ČESKO. fragment #f4163764 nařízení vlády č. 431/2010 Sb., nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-431#f4163764>
17. MINISTERSTVO VNITRA. *Typový plán: Migrační vlna velkého rozsahu*. Praha, 2014. Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky. Č.j.: MV-62847-32/OAM-2014. [cit. 15. 6. 2016] Dostupné z: http://portal.pcr.cz/kpp/okr/Migran_vlna_velkcho_rozsahu/Forms/AllItems.aspx.
18. ČESKO. fragment #f1861176 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 7. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110#f1861176>

19. ČESKO. fragment #f5831086 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-191#f5831086>
20. Evropský parlament a rada EU. *Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)* (Úř. věst. L 77, 23. 3. 2016, s. 1).
21. Policie České republiky. *Plán společného postupu a spolupráce orgánů veřejné moci při zřízení a provozu registračních míst v případě neoprávněného vstupu většího počtu cizinců na území České republiky* PRAHA 2016.
22. Drbohlav, Dušan. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů*. 1. Vydání. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1552-3.
23. ČESKO. fragment #f1326776 zákona č. 200/1990 Sb., České národní rady o přestupcích. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 23. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200#f1326776>
24. ČESKO. Část 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast1>
25. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.
26. ČESKO. Část 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast1>
27. *Migraceonline.cz* [online], *Portál pro kritickou diskuzi o migraci v České republice a v zemích střední a východní Evropy*, [cit. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/nelegalita-pobytu-cizincu-a-trestni-sankce>.

28. ONDRUŠ, Radek. *Průvodce cizineckým řízením se vzory procesních postupů správních úřadů a účastníků řízení podle stavu k ..* Praha: Linde, [200-]-^^^^{^^}. ISBN 80-7201-516-8.
29. MINISTERSTVO VNITRA. *Studie EMN o asistovaných dobrovolných návratech.* Praha, 2010. Ministerstvo vnitra ČR. ISBN 978-80-254-8735-8.
30. ČESKO. Část 1 Hlava 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 29. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273#cast1-hlava1>
31. MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců.* 1. Vydání. Policejní akademie České republiky v Praze. Praha, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.
32. Český statistický úřad. *Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR.* [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nelegalni_migrace.
33. SWOT analýza. [online] *Management mania*, ©2017, poslední změna 9. 4. 2017 12:10 [cit. 9. 4. 2017]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>.
34. E15. [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/galerie/domaci/ekonomika/136910/elektronicke-naramky-pro-vezne-doda-firma-supercom-za-93-milionu-korun?foto=4>.
35. mobil.idnes.cz. [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <https://img.obrazky.cz/?url=eedbae598370dc1c&size=2>.
36. izun.eu. [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.izun.eu/univerzita/isic-karta-jako-elektronicka-penezenka-jak-nabit-a-kde-platit>.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Nelegální migrace v letech 2008-2015 na území ČR	57
Obrázek 2 Tabulka SWOT analýzy	85
Obrázek 3 Graf SWOT analýzy	85
Obrázek 4 Graf SWOT analýzy	87
Obrázek 5 Vyjádření zvýšené trestní odpovědnosti	88
Obrázek 6 Náramek určený k sledování pohybu osob	88
Obrázek 7 Anonymní telefonní SIM karta.....	88
Obrázek 8 Anonymní elektronická peněženka	88